

DÉLBÁCSKA

Nemzeti Muzéum

Utaskegység és kiadóhivatal: Novisad, Kralja Petra ul. 30.
T. u. Telefonszám 21-37, éjjel 20-58. Sürgönycím: „Délbácska“
Novisad. Póstatákarékpénztári csekszámla Zagreb: 46.692.

Novisad, 1929. november 17.

VASÁRNAP

Előfizetési ára egy óra 40 din., három óra 120 din., fél
évre 240 din., egész évre 480 din. Egyesszám ára hétköznap
1.50 din., vasárnap 2 din. Külföldön egy hónapra 50 dinár.

Misovics Vidoje bánhelyettes a dunabánsági adminisztráció és a kerületi inspektorátusok jelentőségéről nyilatkozott a Délbácskának

A kerületi inspektorátusok közvetlenül a bánnak vannak alárendelve

Az állami adminisztrációban történt nagy változás már a bánságok életbelépésének első napján minden tekintetben éreztette jótékony hatását, elsősorban azonban a Dunabánságban. Ezt a körülményt főleg azoknak az embereknek lehet köszönni, akik a Dunabánság élén állanak, így Popovics Dáka bánnak, aki kitűnően ismeri a Dunabánsághoz csatolt területek viszonyait s aki egyébként is gazdasági téren, mint a kereskedelmi és iparkamara elnöke elsőrangú szak tekintély. Helyettese Misovics Vidoje egyike az ország legnevesebb közigazgatási embereinek s így semmi kétség, hogy a Dunabánság adminisztrációja Misovics Vidoje kinevezésével kiváló szakembert nyert. Hogy olvasóinknak alkalmat adjunk arra, hogy a dunabánsági közigazgatás részleteivel és jó oldalaival, valamint a kerületi inspektorátusok működésével és jelentőségével megismerkedjenek, Misovics Vidoje bánhelyetteshez fordultunk, azzal a kéréssel, hogy mint szakember és ennek a kérdésnek alapos ismerője, részletes felvilágosítást adjon. Misovics Vidoje a Délbácska munkatársa előtt a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Az államot reszortminiszterei után a királyi kormány igazgatja, a királyi kormány élén pedig a minisztertanács elnöke áll,

akinek a hatásköre most megnagyobbodott, úgy törvényhozási, valamint az ügyek intézése tekintetében.

Hogy ezeket a funkciókat a minisztertanács elnöke a helyszínen tapasztalt saját értesüléseivel végezhesse, vezérfelügyelőséget szerveztek, amely a minisztertanács elnöke mellett mint informatív szerv működik. A vezérinspektorátus feladata ugyanaz, mint az egyes minisztériumoknál, bánságoknál és többi intézménynél alakított inspektorátusoké. Az inspektorátusok tehát, hogy világosan fejezzem ki magam, a hatóságok szeméi.

Hogy a királyi kormány a hatalmát minél előnyösebben kiterjeszthesse az ország egész területére, az országot a következő közigazgatási szervekre osztották fel: bánságokra, járásokra és községekre. A bánságok a királyi kormány funkcióit végzik, mert az egyes reszortminiszterek mind azokat az ügyeket, amelyeknél nem tartják szükségesnek, hogy a központban legyenek a bánságokra ruházták át, valamint mindazokat az ügyeket, amelyek lokális természetűek és amelyek a bánságok területi érdekeihez vannak fűzve. A királyi kormány tehát ügyeinek dekoncentrációját a bánságok után hajtotta végre.

Ezzel azonban nem kisebbedett az ellenőrző hatalom e szervek felett.

Az ország eddigi járásokra való felosztása nem változott, hanem eszponán törvényrel szabályozták, hogy mely járás és mely bánság hatásköre alá kerül. Minden járás a bánsági adminisztráció közvetlen igazgatása alatt áll, ami azt jelenti, hogy

a főszolgabírók nem tarthatnak fenn közvetlen kapcsolatot a királyi kormánnyal, hanem minden intézkedésüket a báni közigazgatás útján kötelesek végrehajtani.

Ebből világosan következik, hogy a főszolgabírók az állam elsőfokú hatóságai, amelyeknek intézkedéseit a báni közig-

gatás vizsgálja felül.

A báni inspektorátusok közvetlenül vizsgálják felül a városokat és a járási hatóságok alá rendelt intézményeket.

A kerületi inspektorátusok semmiféle határozatot nem hoznak, mint közigazgatási hatóság, hanem határozataikat közvetlenül a bánnak terjesztik fel.

Mindezekből az következik, hogy azok a határozatok, amelyek ellen felebbezésnek van helye, csak a következő hatóságok által hozhatók: községek, járások, báni hatóságok és a beográdi központ.

A Dunabánság közigazgatása mint ismeretes, november tizenegyedikén kezdte meg működését, úgy hogy

e hónap végén már teljesen magára veheti és szabályszerűen végezheti valamennyi ügy intézését.

Meg vagyunk győződve róla, hogy a Dunabánság lakossága hamarosan érezni fogja az új közigazgatás működésének áldásos hatását.

Ami végül a községi jegyzők viszonyait illeti, e tekintetben is rövidesen a báni intézkedései értelmében fognak határozatot hozni, úgy hogy ezen a téren is megnyugtató kilátások vannak.

Azagrebirendőrség megállapította Schlegl Antal gyilkosainak személyazonosságát

A rendőrség a büntársakat letartóztatta — Szenzációs leleplezések a zagrebi rendőrségen

Beogradból jelentik: Az Avala ügynökség tegnap délután részletes jelentést adott ki a zagrebi összeesküvők letartóztatásáról,

amely fényt vet mindazokra a merényletekre és összeesküvésre, amelyek a legutóbbi időben Zagreb-ban lezajlottak és amelyeket a község legutóbb a zagrebi detektívek meggyilkolásával kapcsolatban ismert meg.

A rendőrség a gyilkosok letartóztatásával kapcsolatban megállapította, hogy

Schlegl Antalt a zagrebi Novosti főszerkesztőjét Babics Mijo sofőr gyilkolta meg.

A rendőrség megállapította, hogy Babics Mijo a zagrebi Siemens gyár fióktelepének alkalmazója, aki meggyilkolta Kecsa József és Ban Josip detektíveket, azonos Schlegl Antal újságíró gyilkosával. A detektívek megállapították továbbá, hogy Babics tényleg a Siemens gyárban van alkalmazva, miután azonban a végzetes délután a tettest nem lehetett a gyárban megtalálni, a detektívek várakoztak rá. Amikor Babics a gyárba visszatért, a detektívek igazoltatták, Babics szó nélkül előrántotta revolverét és

két lövést adott le Kecsa Józsefre és Ban Josipra. Kecsa detektív a helyszínen meghalt, míg Ban József súlyosan megsebesült.

A rendőrség a gyárban azonnal helyszíni szemlét tartott és Babics ágya alatt különböző fegyvereket és robbantószerkeket talált. Babics ellen, aki a gyilkosság elkövetése után megszökött, nyomozólevelet adtak ki, egyúttal pedig vizsgálat indult meg abban az irányban is, hogy kikkel állott összeköttetésben Babics Mijo. A rendőrség még ugyanazon éjszakán letartóztatta Kruzsljak Dragutin munkást, akinél egy revolvert találtak. Ezenkívül megállapították hogy Kruzsljak ezt a revolvert Hranilovics Marko munkástól kapta, aki viszont Babics legjobb barátja volt. A Kruzsljak lakásában megtartott házkutatás alkalmával a rendőrség nagymennyiségű robbantószerkezt talált. Ugyanakkor a rendőrség házkutatást tartott Hranilovics Marko lakásán is és megállapították, hogy Kruzsljak Babics Mijo büntársa.

Amíg Hranilovicsnál a házkutatás tartott, egy ismeretlen ember jött Hranilovics lakása elé, akit azonnal letartóztattak. A letartóztatás alkalmával a ház környékén még néhány ember gyülekezett, akik revolverrel kezdtek a detektívekre lövöldözni. Ez

alkalommal Grancki detektív a helyszínén meghalt, míg Blagovics rendőr súlyosan megsebesült.

A vizsgálat folyamán megállapították, hogy Babics Mijo bűntársai Poszpisil Zvonimir és Szoldin Mátyás, továbbá megállapították azt is, hogy nevezettek október hó harmincadikán előzetes megbeszélést tartottak a Siemens gyárban, ahol elhatározták, hogy merényleteket fognak a rendőrség ellen elkövetni. A rendőrség minden kétségen kívül megállapította, hogy

Schlegl Antal, a Novosti főszerkesztője ellen elkövetett merényletet is Babics Mijo, Szoldin Mátyás és Hranilovics Marko követték el.

A gyilkosságot Babics Mijo hajította végre. A gyilkosságnál Szoldin Mátyás és Hranilovics Márko segítettek. Hranilovicsot és Szoldint sikerült letartóztatni, Babics másik bűntársa azonban, Poszpisil elmenekült.

A vizsgálat kiderítette azt is, hogy a zagrebi esendőrlaktanya elleni merényletet Hranilovics, Krizsnjak, Poszpisil és Babics követték el. A bombákat Krizsnjak szerezte, a gyújtózsínt pedig Hranilovics bocsátotta a rendelkezésére. Poszpisil, Babics és Szoldin őrt állottak a merénylet elkövetésekor. Miután a gyújtózsínt meggyújtották, valamennyien elmenekültek. Szoldin menekülése közben egy rendőrrel találkozott, a kire több lövést adott le

A nyomozás kiderítette azt is, hogy **ugyanaz a társaság robbantotta fel a brezovici és velikagorici hidakat is.**

Poszpisil volt, az aki a bombákat a hidakon elhelyezte, míg Hranilovics a robbanóanyagot szerezte be.

A nyomozás további folyamán szenzációs részletek derültek ki. A rendőrség házkutatást tartott Glad Pavle zagrebi kórházi gondnok lakásán, amely alkalommal nagymennyiségű municiót, fegyvert és robbanóanyagot találtak. Megállapították, hogy a munició beszerzésében és szétosztásában Johann Sztepan zagrebi kereskedő is részt vett, aki Horvacek Jánostól, uHdak Mirkotól és Sztaresevics Milétől nagymennyiségű revolvért kapott. Ugyancsak kiderült, hogy

a merénylők szoros összeköttetésben állottak Pavelics Antal és Percsec Gusztávval, akik annakidején Bulgáriába emigráltak és akiket a törvényszék időközben in contumaciam halálra is ítelt.

A rendőrség ez alkalommal megállapította, hogy a külföldi lapok tömeges letartóztatást jelentő hírei nem felelnek meg a valóságnak. A letartóztatottak száma minimális és az afférral kapcsolatban csak husz személyt vett a rendőrség őrizetbe. Ugyancsak nem felel meg a valóságnak a külföldi lapoknak az a híre sem, mintha egyetemi tanárokat is helyeztek volna letartóztatásba. Suflej dr. egyetemi tanárt csak kihallgatták, míg Milobar dr. egyetemi tanárt öt napi elzárásra ítélték bizonyos rendőri kihágási ügyek miatt, de nem a merényletekkel kapcsolatban.

Tegnap kezdődött a jugoszláv turistaegyletek szövetségének kongresszusa Noviszádon

A kongresszus ünnepélyes megnyitását Popovics Daka bán is megjelent — A kongresszus résztvevői ma a Fruskagorára rándulnak ki

Tegnap délelőtt fél 11 órakor ünnepélyes keretek között nyitották meg a városháza dísztermében a jugoszláv turistaegyletek szövetségének kongresszusát. A kongresszuson, amelyet Pavlasz Ignjat dr. a Fruskagora elnöke nyitotta meg, rendkívül nagy számban jelentek meg a katonai és polgári hatóságok képviselői, az egyletek kiküldöttei és a turisztika barátai.

Pontban fél 11 órakor megjelent Popovics Daka bán, akit a kongresszus résztvevői lelkesen megéljenztek. A kongresszuson azonkívül még a következő előkelőségek vettek részt: Kovacevics tábornok és Jankovics ezredes a hadseregpáncsnokképviselőként, továbbá Lakics Jovan a város képviselőként, dr. Nenadovics Jovan a Vörskereszt elnöke, dr. Paszarics József ny. miniszter, a horvát turistaegylet elnöke, dr. Prebeg Zlatko a horvát turistaegylet főtitkára, dr. Oblah Joszip a szlovén turistaegylet elnöke, Hrovatin Makszo, a szlovén turistaegylet titkára, Nedeljkovics Sztanoje, dr. Mitrovics Dusan, dr. Pancesics Jovan és Zoll Iván a boszniai turistaegylet kiküldöttei.

A kereskedelmi miniszter Czizsek Cirill dr., a kereskedelmi minisztériumot pedig Bernik Joszip képviselték a kongresszuson.

A kongresszus megnyitása előtt Pavlasz Ignjat dr. elnök lelkes szavakkal üdvözölte a megjelenteket, majd felolvasta öfelsége a királyhoz, a kereskedelmi miniszterhez, valamint a prágai, krakkói és szofiai turistágegyletekhez intézett üdvözlő táviratok szövegét.

A királyhoz intézett hódoló távirat szövege a következő:

A jugoszláv turistaegyletek szövetségének Noviszádon megtartott ötödik kongresszusa a szövetségben tömörült jugoszláv turisták legmélyebb hódolatát fejezi ki öfelségének.

Dr. Pavlasz
a kongresszus elnöke.

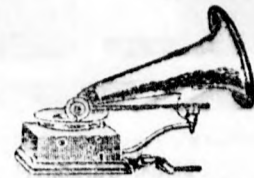
A kongresszus nagy lelkesedéssel fogadta a táviratok felolvasását, majd dr. Pavlasz Ignjat elnök tartotta meg nagyszabású megnyitó beszédét, amelyben a jugoszláv turizmus jelentőségére hívta fel a kongresszus résztvevőinek figyelmét. A szónok elsősorban öfelsége a királyt üdvözölte, mint a jugoszláv turizmus legmagasabb védnökét és támogatóját, majd a kereskedelmi miniszter jóakarát emelte ki a jugoszláv turistamozgalommal szemben. Beszédének további folyamán a kultur és jótékonyági intézmények támogatását köszönte meg, majd rámutatott a jugoszláv és a testvéri szlav turistaegyletek együttműködésének jelentőségére.

Az elnök nagyhatású beszéde után megkezdődött a kongresszus érdemleges tanácskozása. A szövetség elnöksége a szövetség kebelében tömörített egyletek működéséről számolt be, majd az egyesületi alapszabályok módosítását tárgyalta a kongresszus.

A Fruskagora turistaegylet tegnap este 9 órakor ünnepi bankettet rendezett a kongresszus résztvevőinek tiszteletére az Amerika vendéglő különhelyiségében, ma reggel pedig autókirándulást rendez a Fruskagorára.

EDISON BELL PENKALA
képviselő

HIS MASTER'S VOICE, COLUMBIA
gramofónok

művész és
tánclemezek
Hosszu részletfizetésre

ALTERNO-RELAIS

NOVISAD • TELFFON 24-14, 24-87

A bácskai katolikus egyházmegye konzisztorainak értekezlete

Szuboticáról jelentik: A bácskai egyházmegye konzultorai e héten kedden és szerdán fontos értekezletet tartottak Szuboticán. Az értekezletet megelőzően Budanovics Lajos püspök szentmisét és Veni Sanctet tartott, ami után megkezdődött a konferencia, amelyen az összes konzultorok résztvettek. Az értekezleten foglalkoztak a véglegesen megalakítandó bácskai egyházmegye alkotmányának kérdésével és úgy határoztak, hogy egyelőre csak ideiglenes alkotmányt hoznak, míg a véglegest csak a konkordátum aláírása és a bácskai egyházmegye megalakítása után fogják megalkotni. A bácskai katolikusokat legjobban érdeklő papnevelés kérdése is szóba került az értekezleten és úgy döntöttek, hogy a szeminárium feltartásához szükséges évi egy millió dinárt aként fogják biztosítani, hogy templomadót vezetnek be és minden pap bruttó jövedelmének öt százalékát adja e célra. A szubotici papság már eddig is jó példával járt elől e téren, mert 70.000 dinárt adott évenként papnevelés céljára. Foglalkoztak a templomépítések kérdésével is, amennyiben a jövő évben sor kerül a szentai templom, továbbá Noviszádon és Apatinban is egy templom építésére. Behatóan tárgyalták az iskolai hitoktatás kérdését is és azt az álláspontot foglalták el, hogy papoknak kell a hittant tanítani. Együttel elhatározták, hogy egységes tartalommal horvát, magyar és német imakönyveket fognak kiadni.

Szegény konyhák katolikusok részére

Budanovics Lajos püspök felszólította az összes plébániákat, hogy állítsanak fel a télre szegénykonyhát, ahol a munkanélküli és éhező hívők ingyen ételt kapnak. A rendelet értelmében mindenhol a legrövidebb időn belül megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy a szegény konyhák megkezdhessék működésüket.

Tíz évi börtön királysértésért!

Beogradból jelentik: Az államvédelmi bíróság tegnap délelőtt hirdette ki az ítéletet a királysértéssel vádolt dr. Szimics Milán vrnjacskabanjai orvos bűnperében és dr. Szimics a király és a királyi ház megsértése miatt tíz évi börtönre ítélte. Ezenkívül a bíróság dr. Szimics a miniszterelnök és a kormány megsértéséért egy esztendei fogházzal sújtotta.

— A Munkáskamara palotájának építése. A noviszádi munkáskamara építkezési munkálatainak elvégzésére december hóban írják ki a pályázatot.

ODEON, ma. ** Dupla műsor!

Az ezred leánya

7 felvonásos vígjáték

Főszereplő: Betty Balfour

Macskaszem

Érdekelgő detektívdrama 6 felv.

A főszerepbe: Lon Chaney

Filmszerű jelenetek közben rabolják ki egy autó utasait Podgorice mellett a rablók

Mikor a banda vezére telefonbeszélgetést folytat a szolgabíróval

Beogradból jelentik: Vakmerő rablótámadás tartja izgalomban Cetinje és Podgorica lakosságát. Nem messze Podgoricától, az ugynevezett Vezirov moszt nevű hid mellett tegnapelőtt este felfegyverzett rablók megtámadták és kirabolták egy autó utasait, akik Cetinjébe igyekeztek. A rablók az utasok kirablása után értesítették azokat, hogy gyalog menjenek tovább Cetinje felé. Az utasok mintegy kilométert gyalogoltak is, itt azonban a Krusevac nevű szanatóriumhoz értek és mivel a rablókat elvesztették szem elől, felbátorodtak és bementek a szanatóriumba és telefonon értesítették a szolgabíróval a történetekről.

Az utasok még nagyban beszélgettek a szolgabíróval, amikor hirtelen felpattant a szanatórium ajtaja és a rablóktól körülvéve a szobába lépett a rablóbanda vezére.

A rablóvezér kikapta az utasok kezéből a kagylót, maga lépett a telefonhoz és nyugodtan beszélgetni kezdett a szolgabíróval.

Kijelentette a szolgabírónak, hogy nem rabolta ki az utasokat, hanem azok saját jószántukból adták át a pénzüket, majd amikor elégnék látta a beszélgetést, egyszerűen földhözcsapta a telefont.

A rablók még ezután sem szöktek el, hanem nyugodtan megvárták a legközelebbi autót. Ennek utasait fegyverrel kényszerítették, hogy kiszálljanak, maguk ültek az autóba és a sofőrt kényszerítették, hogy ellenkező irányban meginduljon.

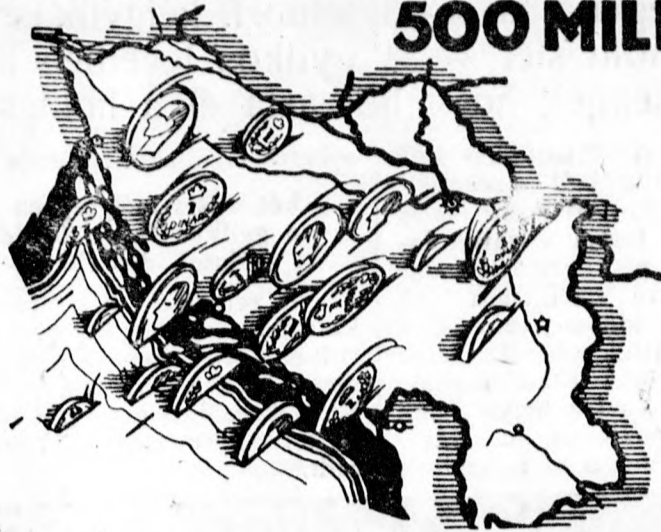
Alig hagyták el a rablók a szanatóriumot, megérkeztek a esendőrök, akik üldözőbe vették az elmenekült banditákat. Elkéseredett verseny indult meg az autók között. A esendőrök több sortűzet is adtak le a rablókra, de azoknak sikerült egerutat nyerniük és elmenekülniük.

A esendőrség a legnagyobb eréllyel kutatja a vakmerő rablókat és remélik, hogy hamarosan sikerül őket kézrekeríteni.

— A Németországban szerencsétlenül járt munkások illetve család tagjaik figyelmébe. A noviszádi városi tanács az alábbi közlemény közzétételére kért fel bennünket: A jugoszláv királyság és a német köztársaság között a szociális biztosítás ügyében megkötött szerződés értelmében, az alábbiakban érdekelt személyek felhivatnak, hogy terjesszék be bejelentéseiket. 1. Azon család tagjai, akik Németországban munkaközben meghaltak és akik annak idején Németországban valamely biztosító intézettől járadékot kaptak, de most nem kapják meg, mert nem laknak az ország területén. 2. Azon családtagok, akiknek a németországi biztosító intézetek nem akarják kifizetni a járadékot, mert a családfőt ért szerencsétlenség idején Jugoszláviában, vagy Németország határára kívül laktak. 3. A megsebesültek vagy azok családtagjai, akiknek a németországi biztosítási intézetek egyáltalán nem utaltak ki járadékot és akik azt hiszik, hogy ilyenre joguk van. A bejelentésben mellékelni kell a járadék kiutalásáról illetve megtagadásáról szóló igazolványt, vagy azt az igazolványt, amellyel a járadékra vonatkozó jogot igazolni lehet. A bejelentéseket a munkásbiztosító intézetekhez vagy kirendeltségeikhez kell intézni, amelyek azokat a zagrebi központ útján fogják eljuttatni a németországi hatóságokhoz.

— **Artézikut Deronjén.** Odsaciról jelentik: Deronya község nem marad el a kulturfejlődéstől. A nyár óta munkába vett artézi kut furása a befejezéshez közeledik. A modern kut a provoszlav paplak előtt van elhelyezve, úgy hogy a község lakossága minden irányból egyformán közelítheti azt meg.

A NEMZETI VAGYON ÉVENTE 500 MILLIÓ

DINÁRT VESZÍT AZÁLTAL

hogy a fehérneműt dörzsölik és maró szappannal, illetve fehérítő szerekkel kezelik. Mindenkinek elsőrendű érdeke ezen veszteséget megszüntetni és a fehérneműkincsünket megőrizni. Ennélfogva használjuk a mosáshoz kizárólag a jó minőségű, tiszta színzappant, amely 80 év óta közismert

SZARVAS VÉDJEGYŰ
SCHICHT SZAPPAN

A régi titeli fahidat az aradac-zsablyai Tisza-szakaszon fogják felállítani

Megkönnyítik az összeköttetést Becskerek-Noviszád közt

Ugy a Bácska mint a Bánát közgazdasági köreinek, de főleg Noviszád és Becskerek lakosságának régi óhaja volt, hogy az aradac-zsablyai Tisza szakaszon, ahol a két város között az autóforgalom lebonyolódik, hidat emeljenek. Midőn a titeli Tisza-hid felépítése aktuálissá vált, felmerült az a terv, hogy a titeli fahidat a zsablyai-aradaci szakaszra szállítsák át, de ezt a tervet akkor elejtették. Most, hogy Noviszád a Dunabánság székvárosává vált, ismét felmerült a régi terv és illetékes helyről nyert értesülés szerint valószínűleg a

tavaszi folyamán sor kerül arra, hogy a feleslegessé vált titeli fahidat átviszik a zsablyai-aradaci Tisza szakaszra

és itt fogják felállítani. A hid átszállítása

után már csak az árterületen kell felépíteni a feljártot és amint ez elkészül, megnyitható a forgalom számára. A jelentős hosszúságú árterület áthidalásával és a hid felszerelésével Becskerek és Noviszád között megjavul az összeköttetés és lehetővé válik, hogy az autóközlekedést télen, jégzajlás idején is fenntartsák, amikor a kocsijáratok szünetelnek.

Hír szerint az utat teljes egészében, uszályra rakva hozzák át és nem fogják leszerelni.

A zsablyai-aradaci hid felépítése a mostani körülmények között elsőrendű fontosságú, mert

a terv megvalósulásával Becskerek állandó összeköttetést kap a dunai bánság székhelyével, Noviszáddal.

Tardieu és Briand tárgyalásai a hágai konferencia ügyében

Párisból jelentik: Tardieu miniszterelnök tegnap hosszasan tárgyalt Briand külügyminiszterrel. Megbízható helyről nyert

információk szerint a két miniszter a hágai konferencia egybehívásának ügyében tárgyalt, de határozatra nem jutottak.

Még mindig nincs meg Düsseldorf réme

Pénteken este megtalálták a düsseldorfi kéjgyilkosság legújabb áldozatának holttestét — A gyilkos levélben közölte a rendőrséggel, hogy hol ásta el a holttestet

Berlinből jelentik: A düsseldorfi kéjgyilkos vérengzése, aki eddig tizennyolc asszony és leánygyermeket gyilkolt meg, és valósággal pánikban tartja a város lakosságát, de ez a pánik pénteken este soha nem tapasztalt méretekre emelkedett. A gyilkos, aki az utóbbi időben valósággal rendszeresen levelez a rendőrséggel, esütőtökön újabb levelet küldött a rendőrségnek, amelyben pontosan leírja azt a helyet, ahol legutóbbi áldozatát eltemette. A düsseldorfi rendőrség pénteken délután ki is szállott

a helyszínre, ahol rövid keresés után

két méter mélységben rábukkantak a gyilkos legújabb áldozatára, egy fiatal düsseldorfi lányra.

A rendőrség a holttest exhumálása alkalmával megállapította, hogy a gyilkos körülbelül egy hete szurta le áldozatát. A megindított újabb szigorú vizsgálat, amelyben Düsseldorf egész rendőrségi apparátusa résztvett, ismét teljesen eredménytelen maradt.

Baloldali képünkön a nyilvánosan ki-függesztett közörlvelet, jobboldalt pedig a gyilkos legutóbbi áldozatát, az ötéves Al-bermann Gertrudot mutatjuk be.

A megindult esőzések sokat használtak az őszi vetéseknek

A legutóbbi napokban csaknem az egész ország területén sűrű esőzés indult meg, amely napokon át tartott. A Délbácska munkatársa beszélgetést folytatott egy mezőgazdasági szakértővel, akít megkérdezett, hogy mennyiben voltak hasznára a legutóbbi esőzések az őszi vetéseknek. Informátorunk a következőket mondotta:

— A mezőgazdaság már régen várta a nagyobb mérvű esőzéseket, mert a földbe vetett mag mindaddig nem tudott erősebben csírázásnak indulni.

Az esőzések az őszi vetéseket kedvezőbb helyzetbe hozták, a magcsírázás mindenütt megkezdődött és a határ tele van zöld vetésekkel.

A helyzet ma már az hogy az idő hidegebbre fordulásával a vetések könnyen ki fogják birni a téli hidegeket. Növényi betegségek, vagy rovarkárok egyelőre sehol sem mutatkoznak. A burgonya letakarása már teljesen megtörtént, a gumók még nem fejlődtek ugyan ki, ellenben szépek és egészségesek.

Jobb összeköttetést kap Noviszád a Délbánsággal

December elsején új vonatot állítanak be Pancsevo és Noviszád között

Beeskerekről jelentik: A pancsevoi kereskedők egyesülete tekintettel arra, hogy a téli idők beálltával a pancsevoiak csak Noviszádon keresztül közlekedhetnek a fővárossal, másrészt pedig mivel a Dunabánság életbeléptetésével a Délbánságnak szorosabb összeköttetésbe kell kerülnie Noviszáddal, beadványt intéztek a bánsági kereskedelmi és iparkamarához, amelyben egyelőre a téli hónapokra jobb összeköttetést kértek Noviszáddal. A kamara közbenjárására a

vasutigazgatóság be is állított a menetrendbe egy vonatot, amely

Pancsevoról éjjelkor indul és hajnali 3 órakor csatlakozik a Noviszád felé közlekedő beeskereki vonathoz.

A menetrend a vonatot ideiglenes szerelvénynek tünteti fel, amely csak jégzajlás és köd idején közlekedik. A pancsevoiak, de a kamara is elégedetlen volt az elintézésrel, mert így a Beograddal való téli összeköttetés továbbra is illuzórikus maradt, a köd és jég ugyanis váratlanul és hirtelen szokott bekövetkezni és a változást nem követheti ugyanilyen tempóban a vasut intézkedése, a kérelem tehát most már oda irányult, hogy

állapítsák meg a vonat üzembehelyezésének idejét az időjárástól függetlenül.

Sztanojlović Alekszandar, a bánsági kereskedelmi és iparkamara titkára Beogradban járt és a vezérigazgatónál kieszközölte, hogy a vonatot december elsejétől naponta indítsák és az időjárástól függetlenül, a téli hónapok alatt állandóan járassák.

A kamarai titkár a bánsági közlekedés megjavítására még több kérelmet terjesztett elő és egyebek között szóváltette a Pancsevo-vrsaci közlekedés kérdését is.

E vonal tekintetében az volt az előterjesztése, hogy a pancsevoi déli tehervonathoz személykocsikat is kapcsoljanak.

A vezérigazgatóságnál erre nézve kijelentették, hogy amint külön fűtőtesttel ellátott vasúti kocsikhoz jutnak, azokat forgalomba helyezik. Más kocsikat azért nem használhatnak, mert a tehervonat mozdonya a sűrű manővrozás miatt nem fűtheti a személykocsikat.

1929. november 17. Vasárnap

Rom. kat.: Gergely. Protestáns: Hortensia. Gör. kel.: (nov. 4) Joannes. A nap kel 6 óra 37 perckor, nyugszik 4 óra 9 perckor.

Időjóslás: Borus idő várható, valószínűleg esővel, a hőmérséklet 2—8 fok között váltakozik.

— Euharisztikus kongresszus. Az első jugoszláv euharisztikus kongresszust a jugoszláv katolikusok 1930. augusztus hó 14—17-ig tartják meg Zagrebban, amelyre többszáz ezer hívő részvételére számítanak.

— Áthelyezett állatorvos. Winter Gyula odzsaci járási állatorvos Belacrkvára lett áthelyezve ugyanilyen minőségben. Winter áthelyezésével sokat veszít az odzsaci járás.

— A pápai állam lakossága. A múlt hónapban megtartott népszámlálás szerint a vatikáni államnak az ott székelő biborosokkal együtt csak 532 lakosa van. Így az egyházi állam a világ legkisebb országa.

— A háztulajdonosok figyelmébe. A pénzügyminiszter rendelete értelmében az 1930. évi házadó kivétel végett a házbérvallomási izek ezévi december hó 24-ik napjáig nyújtandók be a városi adóhivataloknál illetve a községi előljárási irodákban. Az újabb törvényes rendeletek értelmében nem adómentesek a mezőgazdasággal foglalkozó egyének lakásai az ötezer léleknél nagyobb községekben s így ily helyeken az összes háztulajdonosok kötelesek vallomást adni, még az esetben is, ha maguk laknak házukban.

— Városközi sakkverseny Noviszád és Szubotica között. Noviszád és Szubotica válogatott sakkzói ma tartják meg revans mérkőzésüket Noviszádon. A játék ma délelőtt 10 órakor kezdődik az Elite kávéház különtermében.

— Újabb adókévetési javaslatok. A kir. adóhatóság újabb kereseti és forgalmi adókévetési javaslatait tette ki közszemlére a városi tanács. Ezek tárgyalási sorrendje a következő: Ezévi december hó 2-án fuvarosok, cipőkereskedők. December 3, 5 és 7-én vendéglősök, december 8-án butorkereskedők és ügyvédök, közvetítők, valamint dohányárosok egy része.

— Dr. Szegő László gyermekorvos specialista Németországba hazatért és rendezést Noviszádon Željznicka ul. 40. szám alatt megnyitotta. Telefonszám 29-52.

— Eljegyzés. Tényi Rózsika és Rupaner Péter, Noviszád, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Jutányosan legjobb áru. Dobozokban nagy választék. Prima lemez minden színben. Eladja csak a Barth cég! Barth D. monkos, fabrika kutija, Maliliman, Noviszád

— **Hirtelen halál Odzsacin.** Váratlanul hunyt el özv. Tuffner Jánosné csütörtökön péntekre virradó éjjel. Csütörtökön este hazajövet disznótorról fáradtságérzés fogta el, de a hozzátartozók, valamint jómagya nem tulajdonítottak komolyabb veszélyt. Tuffnerné rendes időben feküdt le, reggel 6 óra-kor halva találták. A halál oka szívszélhűdés. Az elhunytban Bilek János közismert odzsaci tenniszjátékos anyósát gyászolja.

FŐ HUZÁS naponta nov. 7-től dec. 2-ig. 4 jutalom, 115 ezer nyeresmény! Sorsjegyek állandóan kaphatók a FŐELÁRUSÍTÓNÁL LUSTIG LAJOS BANKÜZLETE NOVISAD

— **A sztáribecsei zsilip javítása.** Az európai hírű sztáribecsei zsilipen a Petar király csatorna igazgatósága nagyobbarányu javításokat óhajt eszközölni. A munkálatokat már december hó 1-én megkezdik Müller Sándor felügyelete és vezetése mellett.

— **Értesitem a jogkereső közönséget,** hogy közjegyzői irodámát Željeznička ucca 1. szám alatt levő házamba (a Narodna Banka mellett) áthelyeztem. Noviszád, 1929. november hó 10 én. **Dr. Nikolić Brankó** kir. közjegyző.

— **A lopott kerékpáron akart hazautazni.** A vukovári rendőrség letartóztatta Lázár Sándor vinkovcei lakost, aki ellopta Bukinban Schob András vendéglős kerékpárját és azzal Vukovárra szökött. A vukovári csendőrség a kerékpárt is megtalálta nála. Kihallgatásakor azzal védekezett, hogy nem volt pénze és ellopta a kerékpárt, hogy ne kelljen gyalog mennie haza Vukovárra.

KÖSZÖNŐM!

Nem kérek mást, csak valódi POPOVIĆ féle DESZÁNKA KRÉMET!

— **Kerékpártolvaj Csében.** A legutóbbi időben nemcsak városokban, hanem már a falvakban is üzik mesterségüket a kerékpártolvajok. Gradinac Milán a csébi villanyos üzem vezetője mult szombaton este felé a helyi patikába ment, ahol néhány percig elbeszélgetett. Ezen idő alatt kerékpárját az uccán hagyva egy fához támasztotta, a patikából kijövet észrevette, hogy eltűnt a kerékpárja, de azt hitte, hogy egyik alkalmazottja elhajtotta valahová. Midőn a kerékpár négy nap mulva sem került elő, jelentést tett a községi rendőrségnek az esetről. A csébi rendőrség csütörtökön Petrovácon járva Cinkovecki Pál tizenkilenc éves fiatalbembérel megtalálta a kerékpárt, amelynek száma a kerék mellett elárulta a tolvajt. Cinkoveckit a csendőrség letartóztatta, a kerékpárt pedig a tulajdonosának visszadta.

Tüzifa - Stamler

Novisad, gázgyárnál. Telefon 23-56

— **Letartóztatták gyújtogató vádja alatt.** A noviszádi törvényszék vizsgálóbírája előzetes letartóztatásba helyezte Panics Szava és Milics Misa kovilji lakosokat. A kovilji csendőrség Panics Szimát azzal vádolja, hogy felgyújtotta Jánics Áca kamráját, amelyben 70.000 dinár értékű buza volt, mert Milics Misa rábeszélte erre és 20.000 dinárt kínált neki a gyújtogatóért.

— **Zsebmetszők a vonaton.** Markusev Milan bácskatopolai lakosnak a Nasice-Oszijek közötti vonalon ismeretlen tettesek ellopták összes csomagjait mintegy 1.000 dinár értékben. A tetteseket még nem sikerült elfogni.

Pulloverek 78.— dinártól kezdve Klein Jenőnél Novisad, Vel. Bečkerek, Senta

— **Szekér és autó karambolja.** Petrovszeloról je entik: Gagicki Milanné a kocsiján szundikálva a molli országuton haladt, amikor Stukalov Ivan petrovszeloi sofőr utasokkal telt autójával elütötte. A kocsit a karambol folytán teljesen összetört és az autó is megrongálódott. A szerencsétlenségért mindkét tulajdonos felelős, az első, mert aludt a kocsiján, amásik, mert autójának lámpái nem égtek.

Jó tanács

A költő találkozik a kávéházban legjobb barátjával, ki magába roskadva ül és látszik rajta, hogy melyen gondolkodik.

— Mi bajod Kelemen?
— Barátom, rádiót akar a feleségem.
— Ez baj? Örülj, hogy annak a gyönyörű asszonnak ezt a csekély kívánságot teljesítheted!
— Igen — igen. Vennék is neki, de tiz kereskedő ajánlotta már, hogy az ő le-

szülkei a legjobbak és a legolcsóbbak és most nem tudom, mit tegyek, mit tegyek?

És szólt a költő:

— **Barátom, rövid és velős leszek: aki jó rádiót akar, moshová minek üti az orrát, mikor itt v.n., ezrek tudják; a rádió nagymestere: KONRÁTH**

— **Statisztika a halálról.** Egy híres berlini egyetemi tanár kimutatta, hogy a világon naponta átlag 80.000 ember hal meg, ami egy évben 30.000.000, egy hónapban 2.500.000, hetenként félmillió, percenként 66 ember. Ezek szerint minden másodpercben, vagyis minden szívverésre egy-egy ember hal meg.

— **Leütötte vadházastársát.** Oszijekről jelentik: Spirko Gyuro 29 éves munkás összeveszett vadházastársával a nála tiz évvel idősebb Brkics Sztánával. Az asszony a veszekedés hevében egy doronggal úgy fejbe sújtotta Spirkot, hogy az véresen és eszméletlenül összesett. A súlyosan sebesült munkást beszállították a kórházba, míg az asszonyt letartóztatta a rendőrség.

— **Kiesett a vonatból.** Csütörtökön a Szuboticáról Noviszád felé haladó d.lutáni személyvonatból Hegl Péter szeghegyi kovácsmester kiesett, de olyan szerencsésen, hogy mint hozzátartozóit telefonon értesítette, az ijedtségen kívül semminemű baja nem történt. Az eset a következőképpen történt: A szeghegyiek adótárgyaláson voltak B. Topolán, ahonnan doleuk véreztével vonaton indultak haza. Utközben Heglnek kifogyott a dohánykészlete és ezért a másik kocsiban levő sógorát akarta felkeresni, hogy attól cigarettát szerezzen, a két vonat átjárójánál azonban a szél lefújta a kalapját, ő utána akart kapni, miközben egyensúlyt veszítve kibukott a teljes sebességgel haladó vonatból, de olyan szerencsésen, hogy az esőtől felázott talajon semmi baja nem történt.

— **Aki étvágytalanságban szenved igyon naponta ebéd és vacsora előtt egy pohárka Energin kina-vasbort.** Jobb kedvet kap az étkezéshez s fokozza az emésztést. Gyógyszertárakban és drogériákban egy félliteres üveg 40 dinár.

— **A Sioboda szálloda igazgatósága** vasárnap este egy kávéházban, mint az étteremben rádiógramofon bemutatót tart, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Az est folyamán bemutatásra kerülnek a világ legjobb nevű zenekarainak koncert darabjai és tánczenéje.

— **Nemes tánciskolájában** ma este rendes Vendég-est. Diszített terem. Jazzband.

— **Házasulandók figyelmébe ajánlom** nagy választékban butoraktáramat! Olcsó árak! Legjobb minőség! Kézzel készített feltelemek! Hemler butorúztet, Novisad, Šafari-kova ul. 3.

— **A pancsevői új hid építéséről,** a levegő új óriásairól, Maurice Dekobra beográdi látogatásáról, a noviszádi Nemzeti Színház becei vendégszerepléséről stb. hoz érdekes és friss riportképeket a Képes Vasárnap legújabb száma. Az érdekes olvasnivalók közül kiemeljük dr. Sárkány Magdolna egyiptomi utleírását, Batta Péter novelláját, Polácsi János kritikáját, Fekete Lajos új verseskönyvéről. A címlapot Dobrovics Petár festőművész nagyszerű alkotása, a „L. V. urasszony arcképe“ disziti. A rádiórovatban érdekes szócikkek és teljes európai rádióműsor. A kitűnő képeslap mindenütt kapható, ára 5 dinár.

— **Ma nyílik meg a baromfikiállítás.** Ma reggel nyitják meg ünnepélyes keretek között Noviszádon a fajbaromfi és galambkiállítás, amelyet a komlótermelők szövetségének raktárhelyiségében, a gázgyár mögött tartják meg.

Kosenberg Hermann

6 hetes utolsó

táncanfolyama

a Polzári Lő. Öldében, november 18-an, hétfőn fél 9 órai kezdettel. Minden hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnap fél 9 órai kezdettel táncórák

Két távoli kép egy asszony életéből

Fenti két képünket Viktoria hercegasszony, azaz Zubkovné életének két távolies korszakából mutatjuk be, az egyiket Viktoria hercegasszony fiatalkorának boldog napjiból, a másikat pedig az egész Európában nagy botrányt okozott házasság napjiból. Hatvanhárom esztendő volt Viktoria hercegasszony, midőn a mult heten egyik bonni kórházban meghalt. Valamikor, fiatalkorában Schaumburg Lippe Adolf herceg vette nőül Vik-

toria hercegasszonyt, aki első férjét a háboruban veszítette el. Ezerkilencszázhuszonehétben cserélte fel az özvegyi fátlyolt a hercegasszony, 56 éves korában alig husz egynéhány éves férjet választva magának. A második házasság tragikus válással és vagyoni bukással végződött és ennek a tragédiának befejező pontja volt ezen a heten a hercegasszony halála.

— Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott élelmiszerek, valamint tulsok ivás és dohányzás, vagy morium és kokain élvezete idéz elő, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata fontos segédeszközt képez. Hires orvostudományi könyvekben felsorolják azt is, hogy a Ferenc József víz többek közt ólommérgezésnél nemcsak meggyógyítja a makacs székrekedést, hanem mint specifikus ellenszer is kifejti kitünő hatását. Kapható gyógyszerüzletekben, drogériákban és fűszerüzletekben.

A novisadi városi takarékpénztár zálogháza

1929. november elsején kezdte meg működését. Elfogad ékszereket, aranyat s ezüstöt (értékpapirokat) zálogba s legelőnyösebb feltételek mellett ad kölcsönt. A zálogház helyiségei Novisad, Kr. Aleksandra u. 13. alatt vannak. Az áruosztály 1930. január 1-én kezd meg működését.

— Tizenhároméves templomablók. A däljai templomba két tizenhároméves fiu betört és az egyik perselyt kifosztották. A csendőrségnek sikerült az elvetemült suhancokat letartóztatni és átadta őket az ügyészségnek.

— Megbokrosodott lovak. Balázs András szarabecseji lakosnak lovai egy autótól megbokrosodtak és nagy vágatva egy villanykarót kidöntöttek. A kocsirod eltört és az egyik ló is súlyosan megsebesült.

GONDOLJON a közeledő téli hónapokra és szerezze be már most **tűzifa, szén és kokszt** szükségletét **PACIK ISTVÁN ÉS FIA** tatelepen NOVISAD, Pirosi ut. Vásártér. Telefon 26-10.

RÁDIÓ-MŰSOR

Vasárnap, november 17.

Beograd. 9: Istentisztelet átvitel a székesegyházból. 11.20: Hivatalos vizállásjelentés a külföld részére. 11.35: A napi program bemondása. 11.45: Hivatalos vizállásjelentés a belföld részére. 12: Pontos időjel-

zés. 12.20: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 14.15: A Jugoszlavia és BSK futballmérkőzésének átvitele a Jugoszlavia pályájáról. 17.05: Gavrilovic A. A mezőgazdasági szövetségek alapításának módjai. 17.30: Grujics A. cigányzenekarának népies hangversenye. 19.30: Milosevic Momcillo: „Az első termés” c. verses kötetéből olvas fel. 20: Harmadik nagy jugoszláv hangverseny. 21.40: Pontos időjelzés, hírek. 21.50: „Majka Jugovića” Ivo Vojnović drámájának második jelenete. 22.20: Tánccátvitel a Palace szálloda nagyterméből.

Zagreb. 11.30: Könnyű zene. 17: Trió. 20: Operaközvetítés a Nemzeti Színházból.

Budapest. 9: Ujsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene a budavári koronázó főtemplomból. Mozart: Koronázó mise. 11.30: Unitárius istentisztelet. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. — 3.30: Kukuljovic József dr. gazdasági akadémiai tanár: „A fertőtlenítés fontossága és keresztülvitele a gazdaságokban”. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, részleges sporteredmények. 5.15: A Székesfővárosi Zenekar Hangversenye. 7.15: Sport-, lövész- és ügetőversenyeredmények. 7.25: A m. kir. Operaház előadása. „Turandot”. Dalmü 3 felvonásban és 5 képből. Utána: kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye a Hungária-nagyszállóból.

Berlin. 8.55: Potsdami harangjáték. — 11.30: Fuvós zenekar. 13.30: Régi zene. 20: Vonós hangverseny. 20.50: Fuvós hangverseny. Utána: Dajos Béla tánccenéje 2-ig.

Bécs. 10: Haydn Mihály: Német nagymise. 11: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 16: Hangverseny. 19: Kamarazene 20.15: Jessel „A fekete rdő leánya” című 3 felvonásos operettje.

Kassa. 19: Harangszó a domból. 20.05: Orgonaverseny. 21.05—22: Hangverseny. — 22.15: Közvetítés Brnóból.

Leipzig. 11.30: Hangverseny. 13: Gramofon. 19.45: Katonazene. 21.15: Vig óra. 22: Táncczene.

München. 11: A városháza harangjátéka. 14.30: Gramofon. 16: Házi trió. 18.30: A würzburgi katolikus legényegylet kettős négyesének dalestje. 20: Hangverseny. 21.30: Uj slágerek. 22.45: Táncczene.

Prága. 18.40: A Slavia—Ujpest és a Zsizskov—C.A.F.C. labdarugómérkőzések hírei. 19: A lövészegylet hangversenye. 20: Hollandi, jávai és maláji dalok. 21: Szórakoztató zene.

Hétfő, november 18.

Beograd. 11.20: Hivatalos vizállásjelentés a külföld részére. 11.35: A napi program bemondása. 11.45: Hivatalos vizállásjelentés a belföld részére. 12: Pontos időjelzés.

12.10: Gramofonhangverseny. 12.30: Gazdasági hírek, tőzsde. 12.40: A rádiókvartett déli hangversenye. 13.30: Hírek. 17.05: Divatjelentés. 17.25: Milojevic Draga Franzis James novelláiból olvas fel. 19.30: Francia nyelvkurzus. 20: A rádiókvartett esti hangversenye. 21: Kovacsics Milán cseh dalestje. 21.35: Pontos időjelzés, hírek. 21.45: A Ruska Lira éttermének balalajka hangversenye.

Zagreb. 12.30: Gramofon. 17.30: Mozi-zene.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofonhangverseny. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4.20: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés. 5.40: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 7.45: Daljáték előadás a Studióból a „János vitéz”. — 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — Majd Bachmann-jazz, a Dunapalota-szállóból.

Kassa. 12: Harangszó a domból. Utána gramofon. 17.10: Szórakoztató zene. 21.35: Zongoraverseny.

Milano. 17: Kvintett. 20.30: Jazz. 21.10: Vegyes zene.

München. 16.30: Trió. 19.30: A müncheni filharmonikusok hangversenye. 21.35: Kabaré.

Prága. 12.30: Könnyű zene. 21.30: Sax Emma zongoraversenye. 22.15: Gramofon.

A ZSARNOK FÉRJ IGÁJÁBAN

(57)

TÖRTÉNETI REGÉNY
Írta: FARKAS EMÓD

— Eredj csak át s mondd nekik, hogy már itt vagyok.

Lovász átment a padlón s jelentette Dezsőnek és Kutserának, hogy Bakics megérkezett.

— Egyebet nem üzent? — kérdezte Kutsera.

— Biztosan ő is mindjárt átjön.

Bakics valóban maga is átjött Rác Istvánval. A lakására sietett s a kemence tűzénél melegedett. Rác is vele volt. Egyszerre csak nagy dobpergés hallatszott.

— Kilenc óra, — mondotta Rác István.

— Több lesz már, bizonyosan elaludt a dobos.

— Fél tiznél nincs több.

— Lefeküdt már az a bolond?

— Egy jó órával ezelőtt, pedig mulattott.

— Ez volt az utolsó vig napja.

— Én is azt hiszem, — mondta Rác István.

— A létra oda van támasztva a kőfalhoz?

— Igen, — felelte Rác.

— Kötél is van rajta?

— Azt hiszem.

— Menj fiam, nézz körül, talán már kihozhatjuk az asszonyt.

— Kutsera őrt áll és vigyáz.

— Gyerünk tehát.

Bakics felvette prémes subáját s mindketten az udvarra mentek.

Az égen csillagok fénylettek, de köd

volt, amely sűrű fátyolként ereszkedett alá.

Rác ment elől, utána Bakics. Mélységes esend volt a várban, mintha mindenki aludt volna. Pedig Kutsera ott állt Zsuzsánna szobája előtt, Dezső pedig a betakart lámpással a kőfal mellett lapult meg.

Ide sietett Bakics is. Megnézte a létrát, hogy jó a földbe van-e vájva? Ha el talál csuszni nagy baj történhetik. A zuhanás zajára felébredhetnének a cselédek, kivált azok, akik nagyon ébren alszanak és az utolsó pillanatban is meghiúsíthatják terveket.

A létra jól odavolt erősítve. Bakics fellépett rá, utána Rác. Csakhamar a kőfal tetején voltak. A létra felső fokára kötelek voltak erősítve.

A végüket a kőfal tulsó felén Kutsera tartotta. Bakics lebecsátkozott rajta. Rác ekkor keresztbe ült a kőfalon és fölemelte a lajtorját, Kutsera és Bakics pedig a kötélnél fogva áthúzták a kőfal másik oldalára ahol ismét megerősítették.

— Füleljetek, nem jár-e valaki? — sugta nekik Bakics.

— Valami neszt hallok, — mondta halkan Kutsera.

Valaki tényleg közeledett.

— Guggoljatok le a fal tövébe, — sürgette őket Bakics s maga is lekuporodott.

Az alak azonban egyenesen feléjük tartott.

— Hisz ez Dezső, — szólalt meg Kutsera.

— Minek hagytad el a helyed? — mondta szemrehányóan Rác.

— A lámpásra szükség lesz, — válaszolt Dezső.

— De valakinek őrt kell állania, — mondotta Bakics.

— Itt vagyok én, — felelte Kutsera, — eddig is én vigyáztam.

Mindnyájan felállottak és Zsuzsánna szobájához siettek. A téglákat gyorsan ki-

szedték s Bakics bepillantott a résen.

— Zsuzsánna!

— Péter!

Nem szólhattak többet, zsendely volt háztetőn, de nem is tudtak volna. A nagy boldogság néma, mint a tenger, ha szélesend van. De épp oly fenséges, mint a nyugodt, napfényes tenger. Néhány pillanatig némán fogták a kezüket.

— Siessünk, — mondta Kutsera.

— Jöjjön ki, édes hugomasszony, — szólalt be Bakics.

Bakics megfogta a vállát és segítette Zsuzsánának, hogy kibújhasson a résen. A közelben lőnyerítés hallatszott, Zsuzsánna ijedten rászokódott össze.

Ne féljen hugomasszony, — bátorította Bakics.

Az asszony kijebb kuszott s pár pillanat múlva egymás mellett álltak.

— A két leányka is velem jön, — sugta Zsuzsánna.

— Csak gyorsan bujjatok ki, — sietette őket Kutsera.

Két perc múlva a két fiatal nemes leányka is az udvaron volt. Siettek a kőfal mellé, amely Bakics szerét elválasztotta a Révayak udvarától.

A legények közt Kutsera volt a legizmosabb. Őt küldte át először Bakics.

Kutsera felkuszott a létrán, aztán két kötelet erősített a létra felső fokához, utána leereszkedett rajtuk a Bakics szerére.

— Nos hugomasszony, Isten nevében előre, — sugta most Zsuzsánának Bakics.

Révayné boldogan nézett a dalia szemébe, aztán bátran kuszott fel a létrán. Mikor felért a kőfal tetejére, megmarkolta két kezével a kötelet és lefelé bocsátkozott. Kutsera erősen tartotta lent a két kötélnél végén s mikor már elérte Zsuzsánát, leemelte onnan. Könnyű volt Révayné, a sok szenvedés lesóványította.

Folytatása következik.

Elsőrendű férfifehéreműt
készít a legjobb angol oxford és poulinból,
kész ingek, pyjamák és hálóingek
nagy választékban kaphatók
NÉMETHY FERENC ÉS NEJE
ferfi fehéreműt készítőnél
BUDAPEST, IV. VERESPÁLHE UCCA 4 — Apponyi térenél

Értesitem a t. közönséget, hogy
asztalosműhelyemet áthelyeztem
Ljubljanszka (St. István) ucca 22. számú
sajt házamba. Kérem a nagyérdemű köz-
önség további szives pártfogását, tisztelettel
KOCH ÁRPAD, asztalos mester

NORA
3 lámpás
villanyrádió
beépített
hangszóróval
magas antenna
akumulátor
anód bateria
nélkül
Ára komplett, Dinar 3650
Krausz Miklós
Kapható részletekért is

Elsőrangú külföldi
biztosító részvénytársaság
a Bácska és Szerémség részére
Novisád székhellyel
vezérképviselőt
keres Csak olyan egyének jönnek tekintetbe,
akik már a szakmában jártasak és a szervezés,
va amint az akvizíció terén eredményeket tud-
nak felmutatni. Azok, akik már megfelelő iro-
dával rendelkeznek, vagy olyan berendezni
tudnak, előnyben részesülnek. Ajánlatok refe-
renciákkal és a fizetési igények megjeleésével
„Selbstständiger leit r” jellegűre, Beograd,
Hotel Spaski Kraj címre küldendő.

A Novisadi Bortermelői Szövetke-
zete **felszámol (likvidál)**. Ennélfogva
felkérjük a hitelezőket és szövetkezet tag-
jait, hogy f. évi október hó 17. től kezdve
6 hónapon belül a tagsági könyvecskéikkel
jelentkezzenek. Felszámoló bizottság

Tisztelettel értesitem a n. e. közönséget és régi ismer-
őseimet, hogy az általam fűrdő
vendéglő vezetését átvettem
ahol a konyha részére Labonz VIII szakácsot és az étterem
részére pedig Fiam Jani főpincért alkalmaztam. Napi, heti
és havi abonenseket vállalunk. Szives pártfogást ker-
TORER GYURO
a Winkler sörcsarnok volt vezetője

NAGYFEJŐ kézimunka üzlete
NOVISAD
Jevrejska ulica 9.
Előnyomda. Kezi- és géphímző terem.
Gombathuzás. Nagy választék a legújabb
függöny, Storr, miljő, futó, ágyterítő és
ágygarnitúrák, fehéremű és a legdiva-
tosabb ruhaminták előnyomtatása és him-
zése, kezi- és gépzásur, tűllhímzés, end-
lizés, diszpárna montirozás és perzsa
szőnyeg nyírása (stuccolás). Sportzászlók
készítése. Teljes kelengyék készítése ho-
zott anyagból is. Nagy választék kezi
klóplicsipkékből, kézimunka kellékekben
jutányos árak! — Pontos kiszolgálás!

Helybéli gyárvallást keres
azonnali beépítésre perfect
szerb, német és magyar
gyakornokot
vagy kezdő
hivatalnokot
Cim Schmolka hirdetőirodában

Elsőrangú kiszolgálást nyújt
a n. b. hölgyközönségnek
hajvágásban,
ondolási árában,
mani ürdzésben
és arcpolálásban
JELENA HANDLER
női fodrászterme
Novisad Futoski put 7.

Értesitem a n. e. közönséget, hogy
Safarikova és Gózmalom ucca sarkon
levő házban
női és férfi fodrászüzletet
nyitottam, ahol a legkényesebb igényeket is
kielégíthetem. A legmodernebb bubihajvá-
gás, ondolás és manikür. Szives pártfo-
gást ker **Klemm Ferenc (Fricl), fodrászmester**

Pénz kölcsönt kaphatnak gazdak főúre,
háza hosszabb időre a legolcsóbb
kamat mellett. Ingatlanok vételére
eladása, 20% koronabonokat a eg-
megasabb áron veszek. Telek-
könyvi és kereskedelmi informáci-
ók. Képviseletet mindenütt felveszek
Dr. Belohorszky Adolt BANK ÉS INGATLAN KÖZVEJÍTŐ,
Novisad, Safarikova 7. l. em.

APRÓ HIRDETÉSEK,
egy hétköznap, mint vasárnap.
Egy szó 1 dinár, NAGY BETŰ 2 dinár, a legkisebb apró hirdetés 10 dinár

**KIRAKATÖVEG, CSI-
SZOLT TUKÖR, TÁBLA
ZSINOR ÉS ORNAMENT
ÖVEGEK LEGOLCSÓBB**
ALBA* ÖVEG-IPAR ÉS
TUKÖRGYÁRNÁL, NO-
VISAD, ŽELJEZNIČKA
UL. 53. 1870

HÁZASSÁG
FÉRJHEZMENŐKNEK,
NŐSÜLŐKNEK biztos si-
ker. Cim a kiadóban. 3857

ELADÓ
ELADÓ 2 új Blaupunkt
feihalgató, egy rádió anód
voit mérő, igen keveset
használt Philips és Valvo
csövek, egy Tudor-Varta
akumulátor. Hacker, Kr.
Aleksandra u. 7. l. em. 4232

FARKASKUTYA valódi
fajtisztító eadó. Darányi
telep, Pavlovicsa u. 38.
4230

**MODERN
KÖLCSÖNKÖNYVTÁR**
ÚJ KÖNYVEK
KARDOS, VILSONOV TRG 7

HÁZHELY ELADÓ. Bő-
vebnet Matyas Király uca-
ca 23. szám alatt, 4235

Egy új bicikli eladó.
Bővebnet Nemačka u. 30.
alatt. 4241

ELADÓ egy jökarban
levő henteskocsi és egy
6-7 águ huszuzó gép Fu-
toski put 70. 4238

A Darányi telepi új
templom uccában 78. szá-
mu ház betegség miatt
eladó. 4240

HAZHELYEK a Dara-
nyitelepen a református
templom mögött eladó.
Bővebnet Jovana Aranje-
va 29. 4056

Dr. Georg SEIBT - Berlin
rádiói és hangszórói
a legnagyobb tudás és 20 évi gyártási tapasztalat alapján készületek
Mielőtt RÁDIÓT vásárol, hallgasson meg egy
rádiót és hangszórót
Közp. eladási hely:
Tehn. Biro Ing. SOLAROVIC, Novisad, Futoski 68.

20 éve fennálló
**vámörli
motormalom**
2 pár kövel, 2 hengerekkel, kőmőldre való elkölt-
zés miatt
olcsón eladó
A berendezés csaknem új. 4 km. belüli 15 ó- es új
kisebb-nagyobb horvát és magyar lakóközönség áll,
igen jó gabonatermő vidéke van, értes nem kenyea.
A malom magyar község közepén, uccal fronton áll,
lakóházzal, 1 hold beltete kel, összes gazdasági épü-
letekkel ára 310.000 — dinár. Azonkívül van hozzá 12
hold prima szántóföld, 16 hold ö. ö. ö. nagyon olcsó
berittel, elő és holt teljes gazdasági felszereléssel,
ára 160.000 — dinár. Bő ebbet leveleiben. Kiszvititőit
díjazok. Cim Motorni mlm, Novi Gradac kod Suho-
polje, Slavonija.

Fizessen elő a Delbacskára

Tejesen kifogástalan
állapotban lévő, becsi
gyártmányú, rövid fekete
**ZONGORA OLCSÓN
ELADÓ.** Bővebnet Voj-
vodanska 27.

Elsősztályu téglából
épült új ház kedvező fi-
zetési feltételek mellett
eladó, Vrágkertben. Bő-
vebnet a kiadóban. 4102

AJTÓK, ABLAKOK, tég-
lák kitűnő állapotban le-
vők eladók. Bővebnet
Klein Gyuanál, Novisad,
Futoski put 9. 4143

ELADÓ HÁZHELY a
Darányi telep egyik leg-
szebb helyen, Aleksandra
Adamovica u. 15. Bőveb-
net Banatska u. 5. alatt. 4196

Halaszoba szekrények,
faragott tükör és szekek,
egyeb bútorok eladók.
Futoski 143. 4209

KIADÓ
Egész ház kiadó, az ösz-
szes helyiségekkel együtt
december 1-re, kistaf dí-
jeva 9. Bővebnet faviilágo-
sítás Zseljeznicska u. 30.
alatt. 4237

Orbán pensióban szép
szobák olcsón kiadók.
Fürdőszoba, vízvezeteki
mosdók, telefon. 577

**JÓFORGALMU FÜSZER-
KERESKEDES** betegség
miatt azonnal kiadó. Cim
Bristol trafikban. 4208

KERESLET
SZALON CUKOR cso-
mago ársban jartas fiatal
munkásleány azonnal fel-
vétetik. Bálja Aleksandra
u. 7. 4231

KIFUTÓLEÁNY azon-
nalra felvétetik. Balog
Lina fióküzletében, No-
visad, Vilsonov trg 7-8.
4229

MÉSZAROSSEGÉD fi-
aial, és két t-nonc felvé-
tetik Daniel Péter mézsa-
rosnál, Batori ucca végén.
4236

**VIRÁGKÖTŐNŐT KE-
RESEK** azonnalra többévi
gyakorlattal. Jelentkezni
személyesen Lina Balog
fióküzletében Novisad Vil-
sonov trg 7-8. 4144

MEGVETELRE keres-
tetik egy szép vitria.
Cim Futoski put 26. 4233

MŰTAKÁCSSEGÉDET
keresek azonnalra belé-
pésre. Tiefenbach Pal,
mütakács, Bácska Pa-
lanka. 4113

PIANINÓT berbevennék.
Cim a kiadovitalaban. 4154

VESZEK fűszerüzleti
állványokat. Cimeket ár-
megjelöléssel a kiadoba
kerék. 4212

ALLÁST KERES
10 ÉV. bankgyakorlat-
tal bíró tisztviselő meg-
felelő állást keres, ki ga-
ranciával is rendelkezik.
Esetleges közvetítőket dí-
jaztatnak. Cim a kiadó-
ban. 4228

IRODISTANÓNEK a-
jánkozik szerb-horvát,
magyar nyelvismerettel
és gépiráshoz is ért. Cim
Zseljeznicska u. 37. 4151

IRODISTA, pénztárno-
ki vagy kiszolgálónépek
ajánkozik, 4 középiszo-
lat végzett komoly fiatal
leány. Cim a kiadóban.
4205

Eladó új házak
Temerini és Futoski uton
nagy házbörjövédelen-
mel, jutányos áron bank-
teherrel. Bővebnet
FERRO
házközvetítőnél, Novi-
sad, Futoski put 23

KERTÉSZ, házmester-
nek ajánkozik mielőbbi
belépésre Carinszka u. 15
4215

KÜLÖNFÉLE
200.000 dinár tőkével
betá sulnek egy már meg-
levő és rentabilis vállá-
latba. Cim megduhdató e
lap kiadovitalaban. 427

FELSŐ RUHA varrónő,
ki a fehéremű varrásban
is jártas, házba ajánko-
zik 30 dinárért. Ujanott
egy csinosan burtozott
szoba nő részére azon-
nalra kiadó. Cim a ki-
adoban.

VOJVODINA legnagyobb
rézműves műhelye ál-
lanoó rakárt tart **PALIN-
KAFÓZÓ KAZANOKAT,
PERMETEZŐKET,
ÜSTÖKET, ÜSTHAZAKAT,
FAGYALÁTGÉPEKET,** el
készít minden a rézműves
szakmába vago munkákat.
VASA MALOČIC, Novi-
sad, Kisacka 32. 8

NŐI TĚLIKABÁTOT a
legújabb divat szerint, jó
szövetből és prémialér-
rel már 550— dinárért
rendelhet Brandelinké
varrodájában. Jevrejska
u. 9. 3895

Levelező (nő)
perfect német gyorsító és
geprő nagyobb vállalat ré-
sze e azonnalra
kereste ik
Ajánlatok „1930” jellegűre
Schmolka hirdetőirodába
Novisad, küldendő

Pékséghez
ügyes fizetveztető kerestetik.
Csak jóraváló, szorgalmas és
józan egyének jelentkezzenek
Cim a kiadóban
4243

Ujságotvasás

Egy karikaturista naplójából

Az ember háromszor szokott napjában (ha szokott egyáltalán) ujságot olvasni. Reggel amikor átfutja a reggeli lapokat, átszalad rajta, végig hadarja a címeket; nem olvas, hanem végigszalad a hasábokon; vasúti összeütközés Németországban, X. pilóták északsarki expedícióra indulnak, Primo di Rivera influenzában megbetegedett, szerelmi bánatában leugrott Y. kisasszony a harmadik emeletről, Portugália felemelte a pecsétviaszk behozatali vámját, nagyarányú okmánybélyeg hamisításra jött rá a malmö-i rendőrség, a cseh korona emelkedett Zürichben, jó házból való fiu tanulónak felvétetik Grünstern fűszerüzletébe. Pont. Az ember összecsapja az ujságot; „milyen üres ma!” — mondjuk rendszerint.

Másodszor ebéd után vesszük kezünkbe az ujságot; az ebédutáni kapucinerhez (a feketézölkre is vonatkozik) jól jön az ujság; most már elolvassuk — nem csak a címet — (nem muszáj kérem mindent elolvasni, kinek a politika, kinek a gyilkosság, kinek a legfrissebb szerelmi pletyka, lehet válogatni mindenki szája íze szerint) hogy hol is történt az a vasúti szerencsétlenség, mi okozta, hány sebesült, hány halott; megütközünk rajta, nahát, borzalmas. Elolvassuk, (már aki elolvassa) hogy szegény Primo di Rivera urnak 37.5 fokos láza van; kellemetlen eset; képzelem mennyit tüszent percenként, hány aspirint vesz be negyedóránként, hány zsebkezdőt használ naponként. Kiszámítjuk továbbá, hogy ha a cseh korona három tizeddel emelkedett, Zürichben, akkor száz dinárért mennyit vásárolhatnék ma Prágában, hány osztrák schillinggel fizetik meg a pilseni sört és vajjon hány leít küld a román apa Csehországban élő diákfiának. Jót mosolygunk, hogy ennél a Grünstern Izornál nem tud egy inas sem egy hónapnál tovább maradni, már megint keres egyet. Aztán összecsapjuk az ujságot és ismét csak az a véleményünk, hogy roppant üres az ujság, nem ér semmit, nincs semmi érdekes benne.

Ha este harmadszor is a kezünkbe kerül az ujság, akkor már csak egyszerűen el-

*Állatosság
még nem
tisztaság!*

Ön keres egy megbízható tisztító és fertőtlenítő mosdószappant

Minden szakmába való üzletben kapható

Ha Önnek ez a fontos és nem az, hogy a szappannak — az Ön izlésének esetleg nem megfelelő — de a szappant drágító illata legyen: úgy vásároljon

ALBUS

MOSDÓSZAPPANT

amely elismerten a legjobb minőségben. Nem illatosított, tehát olcsó! Használata után a vele mosott arc, kez, azzal a természetes jó illattal bír, amely Önre és környezetére az érintkezést kellemessé teszi és amely természetes illat semmiféle illatos szappannal el nem érhető.

SZEMZIK...

Vadas Palihoz tíz évvel ezelőtt szerelmből ment volt férjhez a felesége, hanem azért ez a frigy nem hozott boldogságot a méla tekintetű, barna asszonykának. Ura, aki pedig vőlegény korában lüt-fát megígért neki, hogy így meg úgy, milyen otthonlól, hűséges társa lesz majd az ő drága kis Ilonkájának, bizony már a második héten vissza vetődött a régi asztaltársaságba s boros fővel, éjfél után került haza.

— Pali, az Istenért, hol voltál? — fogadta sirásra görbülő szájával a menyecske s a korhely ember közben alig észrevehető meg is tántorodva, újra fejébe nyomta a magy betyárosnak a kalapját s mialatt féltékenyével rátámaszkodott a toalett-tükör márványlapjára, jobbkeze két ujjával nagyot csettintett:

Piros bort it-tam az este.

Ragyogó csilla-gom, galam-bom!... kezdte dalolni s ott a hálószoba esendjében végigénekelte az egész duhaj nótát.

Az asszony remegő testtel nézte.

— Istenem, — rebegte könnyelábadt szemmel, amikor már a refrén is elhangzott — még nincs tíz napja, hogy megesküdtünk, Pali, és te már így jössz haza...

Összeveszték. Haraggal feküdtek le, de reggel az ura csókolta fel az álmából.

— Ugy-e... ugy-e, máskor nem jössz haza olyan későn, Pali? — nyugoskodott a feleség.

A férfi kitérően válaszolt.

— No, igérd még!

Vadas elnevette magát:

— Isten neki! Ha akarod, hát megígérem.

Aztán egy hétig hazajött este vacsora-

időre, de a nyolcadik napon már reggelig kimaradt.

— Mit sirsz, fiacskám? — nevetett a kétségbeesett asszonyra. — Hát nem te ígértetted meg velem a multkor, hogy nem jövök haza többet olyan későn? Azért jöttem haza reggel, mert most korán van!

Megint összekaptak, s természetesen ennek is kibékülés lett a vége. Hol civalkodtak, hol csókolódtak: nem szép élet, hanem Vadasné lassacskán ebbe is bele-törődött.

Egyszer nyári kora-éjszaka volt, a nyitott ablakban várta az urát. Vagy talán már nem is várta. Tíz év óta éltek együtt s az idő azóta már ugyszólván érzéktelennitette a megmáshatatlannal szemben. El-nézte az első emeleti ablakból az átellenes házat, amelynek ablaksorában így szemközti egy szellő lengette fehér csipkefügöny mögött gondtalanul vacsorázó család ülte körül a fehérterítés asztalt, fölpillantott a csillagos égre, miközben a szomszéd utcán robogó villamosok csöngették bele a fülébe, de sem a szem, sem a hallás, sem a langyos éj lehelete nem ébresztett benne semmi gondolatot; ő még látott és ébren lélegzett, de fásult fejében, bent, már aludt az a furcsa öszeres-család, amely naphosszat egyebet sem tesz, mint összeszed mindent, amit lát, vagy hall, vagy más uton megérzékel és telerakja vele az agyvelő óriás lomtárának minden zegét-zugát, hogy azután alkalomadtán értékesítsen belőle, amit lehet.

Nem gondolt semmire. Közvetlen a lakásuk alatt a földszinten korcsma világított ki a gyalogjáróra. Anélkül, hogy ezt Vadasné észrevette volna, lassan két kapatos alak imbolygott erre a sötétben s megálltak a korcsmaajtóé előtt. Épp az alatt az ablak alatt, amelyiken Ilona kinézett. Az egyik

alak megszólalt borizü hangon:

— Palikám, gyere be még egy pohár borra.

Az asszony összerendezte. Letekintett a két ösmeretlenre, akik közül az egyiknek a neve most a dobhártyáján keresztül hirtelen szinte belecikázott az agya bánatos mélységeibe, mint a villám és vakító fényével egyszerre valami elemi öserővel rázta föl homályos közönyéből benne a régóta mélyen szunnyadó szerelmet. Palikám, — az ő urának a neve. — Gyere be még egy pohár borra! — mintha csak az ő Palikájának mondaná valami cimborája. Tudta, biztos volt felőle, hogy nem az ő ura áll odalent, hanem azért majdnem derékig kihajolt az első emeleti ablakon, nem is azért, hogy jobban lássa a kétkorhelyt, akiknek a személye nem érdekelte, csupán valami öntudatlan ösztönből, hogy ha többel nem, legalább egy hajlásnyival közelebb legyen a hangforráshoz, amelyből az ő Palijának és az ő Palija szomorú szenvedélyének a neve fölbuggyant hozzá az éjszakai magányban. És ahogy így kihajolva lenézett, a korcsma előtt tanakodó két ember közül az egyik hirtelen kinyújtotta a kezét a levegőbe:

— Szemzik?

Mert azt hitte, hogy szemzik. Pedig csak az első emeletről pottyant tíz esztendő nehéz könnyecseppje a kezefejére.

Valahol, egy másik korcsmában Vadas Pali éppen most danolta duhajul a nótáját, hogy:

...A lá-bamon alig-alig ál-lok.

Mégis szeret-nek a lá-nyok,

Ragyogó csilla-gom, galam-bom...

Az emeleti ablak csöndesen becsukódott.

Zsoldos László.

intézzük; szokásból átlapozzuk, azért, mert ujság; megint csak címet olvasunk, és arra a megállapításra jutok, hogy kívülről tudom az egészet; olvastam olvastam, olvastam, olvastam, ezt is, ezt is, olvastam, ezt is, amazt is, mindent; és most harmadszor is kimondom a szentenciát, hogy „üres az ujság”.

Pedig — — — — —
Ha csak egy másodpercig is kellene átelnünk azt a rengeteget, ami a világegyetemben történik, ha át kellene éreznünk mindazt, ami egy napilap hasábjai mögött

rejlnek, ezek a részünkre üres sorok mögött, ha feltudnák fogni az élet jajját a gyilkosságok, szerencsétlenségek, hamisítások, válsztások, esküvők tömeghalmazát illetőleg ha megtudnánk érteni ezeket az „üres” sorokat — nem mondhatnók, hogy üres a lap.

Mennyi szerencse és szerencsétlenség, mennyi baj, mennyi bánat, mennyi öröm, mennyi izgalom, mennyi születés, mennyi halál egy másodperc alatt; és ez mind jelent valakinek valamit.

Mi pedig félredobjuk az ujságot — — mert üres!

Elöttem mindenki egyforma, aki becsületes, tisztességes és loyális polgára ennek az államnak — mondotta Misovics Vidoje bánhelyettes

Misovics Vidoje mint tisztviselő és mint ember Érdekes mozzanatok a bánhelyettes életéből Egyórás beszélgetés a bánhelyetessel

Misovics Vidoje bánhelyettes — mint igazi kultúremler — mindig nagybecsülte a sajtót. Teljesen átérzi a sajtó fontos misz-szióját, felelősségteljes munkáját s kötelességeit az állammal és az emberiséggel szemben. Talán ennek a körülménynek tulajdonítható, hogy soha sem zárkózik el a sajtó munkásai elől, legnagyobb elfoglaltsága idején is, bármikor rendelkezésükre áll, el-diskurál velük s az igazi europér egyszerűségével és fesztelenségével készségesen ad felvilágosítást minden érdeklődésre.

Igazi grandseigneur. Magas, impozáns alakja, markáns, tipikus szláv arca önkéntelenül is imponáló hatással van a látogatóra. Azt mondják, hogy a hivatalban, munka közben

rendkívül szigorú, de igazságos.

Mint magánember, a hivatal zord falain kívül, vagy dolgozószobájában, amikor interjura jövünk össze, közvetlen, udvarias, finom és előzékeny. Nem a copf embere, nem szereti a formáságokat, az etikettet.

A szláv természet minden őszintesége és egyszerűsége összpontosul benne.

Bármire terelődik a szó, mindenre szinte bámulatos tudással válaszol. Talán nincs ember, aki jobban ismerné a történelmet, mint ő. Természetes, őstehetsége mellett rendkívül képzett és intelligens. Nincs az a téma, melyben nem volna otthonos. Tőle tudjuk meg, hogy Barbarossa Frigyes a kereszties háboruk alatt Nemanja vendége volt Nisben. Ő oktat ki arra, hogy a török invázió idejében a szerb dzsidások ütköztek össze a török könnyű lovassággal. Bulgáriát elseperte a török, Szerbia 150 évig harcolt függetlenségéért. Preradovics Petar horvát költő „Putnik” című híres költeményében a saját bolyongó életét írta le.

Egyaránt befentes a szerb és horvát történelemben, kívülről citál hatalmas balladákat, eposzokat, ekvilibrisztikai ügyességgel dobálódzik az évszámokkal, a francia történelemben ép olyan otthonos, mint a home-rule kérdésben, az angolok és írek harcában.

Még csak ötvennégy éves, de a legöregebb tudósokat megszegyentető ismeretekre tett szert.

A közigazgatás terén páratlan szaktudással rendelkezik. Állami tisztviselői minőségében a jugoszláv királyság minden részében szolgált a horvátok, a szerbek, a szlovének között.

— Egyformák vagyunk, nincs különbség köztünk — mondja. Mesebeszéd a három nevű népről szóló teória. Szláv vér bugyog bennünk, nem tagadhatjuk le magunkat. Egyek a hibáink, egyek az erényeink.

A Zlatiboron született, 1000 méternyire a tenger felett, az isteni természet szabad levegőjében, tisztalelkű emberek között.

Törzsgyökeres szerb. Olyan a lelke és a szive is, mint az a hatalmas fensik, melynek csucsaról leszállott. A politika sem mételezte meg, tisztán őrizte meg becsületes szívét és aranyos kedélyét. Beogradban végezte jogi tanulmányait, majd a törvényeszen-gyen gyakornokoskodott.

1905-ben Leszkovácon ügyvédi irodát nyitott s teljes tiz eszten-deig prokátoroskodott a sumadiai városban.

1915-ben a prijepljei-járás főszolgabírájává nevezték ki s itt szenvedte végig a háboru borzalmaikat, a keserves visszavonulással és hónapokig tartó vándorlással, mely Szuttarin keresztül Franciaországban ért véget.

A háboru után a kormány a szófiai jugoszláv követséghez osztotta be, ahol 1919. április haváig teljesített szolgálatot. Visszatérése után

Crnagora kormánybiztosává nevezték ki.

Két évvel ezelőtt a kormányelnök — felismerve Misovics Vidoje nagyszerű közigazgatási képességeit — a szerémi tartomány főispánjává nevezte ki. Innen a boszniai kormányhoz helyezték át kormánybiztosi minőségben, később pedig a belügyminisztériumba rendelték be, ahol az önkor-

mányzati ügyosztály főnöke lett. 1922-ben saját kérelmére nyugdíjba vonult Misovics Vidoje, 1927-ben azonban újra reaktiválták s a zetai tartomány főispánjává nevezték ki, ahol nagy szolgálatokat tett az államnak. Itt érte bánhelyettesé való kinevezése.

s személyében a Dunabánság rendkívül nagy koncepcióju és kiváló szaktudásu főtisztviselőt kapott, aki már rövid ittartózkodása alatt páratlan népszerűségre tett szert.

A bánhelyettes már a kora reggeli órákban megjelenik hivatalában. Késő estig dolgozik, fáradozik s még annyi ideje sem volt, hogy megtekintse Noviszádot.

— Először a munka, azután a szórakozás — mondja. Szeretem a rendet és a pontosságot — s addig nem nyugszom, amíg a legfontosabb munkálatokat el nem végeztem.

A vajdasági viszonyokra terelődik a szó. Milyen álláspontot foglal el a kisebbségekkel szemben?

— A szerbiai ember nem ismeri a gyűlöletet, én sem gyűlölhetek valakit azért, mert magyarnak vagy németnek vallja magát.

Elöttem mindenki egyforma, aki becsületes és tisztességes polgára ennek az államnak.

A svájci köztársaságban olaszok, franciák és németek vegyesen élnek s mégis imádják hazájukat. Miért ne szeressék a magyarok is ezt az országot?

A közös életérdekek fűzik szorosabbra az országban élő nemzetiségeket a közös haza iránti szeretetben.

— Ha hibák történtek is a multban, az új állami konszolláció a népek közötti szeretetet tüzte ki zászlajára. Ha a magyarok megértik az idők szellemét s ha alkalmazkodnak az adott viszonyokhoz, ha hiven tartanak öfelsége a király és Jugoszlavia mellett, boldogulásukat senki sem fogja akadályozni.

— Azt hiszem, eleget meséltem — mondja a bánhelyettes, mikor elbucszunk tőle, majd így folytatja:

— A sajtó feladata, hogy nevelje az embereket. Ne felejtsek el soha, hogy kulturmissziót teljesítenek, s egyben a haza és a király iránti szeretet vannak hivatva előmozdítani. Addig, amíg a sajtó kötelességét teljesíti, mindenkor számíthatnak támogatásunkra. K. A.

A bank és magántisztviselők olvasnak legtöbb könyvet a noviszádi munkáskamara könyvtárában

Tulnyomó többségben szépirodalmat keresnek az olvasók

A noviszádi Munkáskamara könyvtára, amelyet a Munkás-otthonban helyeztek el, az elmúlt esztendőben igen szép munkásságot fejtett ki. A munkáskamara különben is nagy gondot fordít az egész Vajdaságban a könyvtárakra és tagjai műveltségének fejlesztésére, de különösen nagy gondot fordítanak Noviszádon, ebben a nagyszerű átmenetben fejlődő városban. Igen érdekes átböngészni a Munkáskamara idej kultúrális statisztikájának számait, amelyekből sok mindenre lehet következtetéseket levonni.

A munkáskamarának az idén a Vajdaság területén nem kevesebb, mint kilenc új könyvtára és olvasóterme nyílt meg, úgy hogy a könyvtárak és olvasótermek száma ezzel összesen tizennégyre emelkedett. Jelenleg a következő városokban van könyvtár és olvasóterem: Noviszád, Szubotica, Szombor, Vel. Beeskerek, Vrsac, Vel. Kikinda, Sztarakanizsa, Szt. Becsej, Szentá, Branjin Vrh, Novi Vrbász, Apatin és Kula.

Legtöbb könyve a noviszádi könyvtárnak van, amely 1040 szerb, 423 magyar és

212 német könyvvel rendelkezik. Szubotica könyvtárában 379 szerb és 253 magyar, Szombor könyvtárában 239 szerb és 184 magyar, Vel. Beeskerek könyvtárában 236 szerb, 213 magyar és 50 német könyv van, Vrsac könyvtárában 220 szerb, 117 magyar és 129 német könyv van. A többi városok könyvtárai jóval kevesebb könyvet mutatnak fel. Az összes könyvek száma 5754, amelyekből 3263 szépirodalmi, 1499 szociológiai és 987 szakkönyv van a könyvtárakban.

A noviszádi könyvtárban természetesen a legnagyobb a forgalom és a noviszádi magántisztviselők és munkások meglehetősen szorgalmasan látogatják a könyvtárat. Az elmúlt esztendőben 1399 szerb, 2732 magyar és 468 német könyvet olvastak. A szépirodalom ugylátszik sokkal jobban vonz az olvasókat, mint az egyéb irodalmak, amit a következő számok bizonyítanak. A szerb olvasók 1138 szépirodalmi és 263 szociológiai és tudományos könyvet olvastak, a magyar olvasók 2574 szépirodalmi és 158 szociológiai és tudományos könyvet, a né-

metek pedig 338 szépirodalmi és 129 egyéb könyvet.

Igen érdekes az a statisztika is, amely kimutatta, hogy az olvasók foglalkozás szerint milyen arányban látogatták a könyvtárat. Ebből a kimutatásból kiténik, hogy a legtöbb könyvet a bank és magántisztviselők olvasták, második helyen pedig a grafikai munkások vannak. De lássuk a számokat:

Bank és magántisztviselők	1558
Grafikusok	735
Fém munkások	450
Élelmiszer munkások	420
Szabók	265
Más munkások	170

A noviszádi olvasóteremnek 25 szerbhorvát, 2 szlovén, 7 magyar, 7 német, 1 cseh és 2 eszperantó lapja van, a többi olvasóterem újságjainak száma sokkal kevesebb. Még csak annyit, hogy a noviszádi olvasóteremnek egy esztendő alatt 28.180 látogatója volt, vagyis naponta átlag huszonnyolc-an látogatták meg a munkáskamara olvasótermét.

Haldoklik Európa legtitkosabb embere

Európa legnagyobb karrierjének változatos fordulatai fűződnek Basil Zacharovhoz, a nyolcvan éves pénzügyi zsenihez, aki most súlyos betegen fekszik párizsi villájában és kevés remény van rá, hogy felépülhetne. Zacharov három évvel ezelőtt vesztette el feleségét, Marchena hercegnőt s azóta valóságos roncs lett, aki mozogni is alig tud, úgy hogy villamos tolószékben tudta csak elvégezni napi sétáit balincourti birtokán. Legutóbb szélütés érte és orvosai a legkomolyabban aggódnak Basil Zacharov fölgyógyulásáért. Európának egyik legmisztikusabb személyisége Zacharov, aki karrierjét mint rikkancs kezdte meg Konstantinápolyban, majd nagybátyja hajózási ügynökségébe lépett be és mellékesen idegengenet vezetett a török fővárosban. Zacharov ifjúságának ezekről a részleteiről sok mindent beszél a fáma, annyi azonban bizonyos, hogy a talentumos fiatalember csakhamar felfogta, mennyi kedvező lehetőség rejlik egy éleseszü vállalkozó szellem számára, ha ki tudja használni azokat a zavaros viszonyokat, amelyek a Balkán-félsziget forrongó országaiban napirenden voltak. Rávetette magát a municióközvetítésre, csakhamar eladott egy tengeralattjárót Görögországnak, majd röviddel utóbb kettőt Görögország esküdt ellenségének, Törökországnak, ő szállította a fegyvereket és a municiót a Peru és Chile közt kitört háborúban és ezt a tevékenységét olyan hallatlan mértékben és olyan páratlan sikerrel fokozta, hogy ugyszólván az egész világgal, a legexotikusabb országokkal is hadseregszállító viszonyba lépett. Basil Zacharov így lett Európának egyik leggazdagabb embere. Néhány évvel ezelőtt kapcsolódott be a montecarlói kaszinóba, 1918-ban pedig Lloyd George fölterjesztésére lovagi címet kapott az angol királytól. Zacharov rendkívüli mértékben foglalkoztatta mindig az európai közvéleményt s alig pár hete jelent meg Londonban életrajza, amelynek egyes kizsákkított fejezetei valósággal a filmre kíváncsognak....

Szerkesztői üzenetek

„Becsei asszonyka”. Addig amíg gyermekét szoptatja, semmiesetre se használjon soványító kurát, mert ez feltétlenül ártalmas lenne csecsemője egészségére. A szoptatás befejezése után forduljon egy szakorvoshoz, aki a soványítás többféle módját ajánlhatja, amely a legjobban megfelel szervezetének. Semmiesetre sem bocsátkozzék holmi kísérletekbe és „háziszerek” használatába, melyek sok esetben igen ártalmasnak bizonyultak.

L. F. „Bucsuzni kellett volna”. Gyenge technika és elsikkadó gondolatok. Új formában régi gondolatok. Nem közölhető.

HORNIMAN'S TEA

AZ IGAZGATÓTÓL KEZDVE A GYAKORNOKIG

Egyetlenegy ital sem üdítőbb, egyetlenegy ital sem alkalmasabb a modern üzleti élet követelményeinél, úgy a nehéz és felelősségteljes munkát végző igazgató valamint az alkalmazottak részére, akik szellemi és testi munkát teljesítenek, mint a világhírű Horniman's Tee.

Ha szükségük van üdítő italra, ha munkájuk tiszta és nyugodt fejet követel, ilyenek egy csésze

HORNIMAN'S TEAT.

A tea élvezete megkönnyíti a munkát. Horniman's Tea minden üzletben kapható. Minden ország részére külön csomagolásban és különböző nagyságban kerül eladásra, hogy mindenki igényeit kielégítsük.

118 ruhát lopott össze a londoni „szépségkirálynő”

A bíróság háromhavi fogházra ítélte

A londoni bíróság komor tárgyalótermében, a taláros, parókás bírák előtt szemlélve állt egy gyönyörű leány. Maude Hall-nak hívják, 29 éves. Szerény viszonyok közt élő egyszerű, de becsületes emberek gyermeke. Az elnök szinte atyai jóindulattal intézi hozzá kérdéseit. De ez a nyulánk, meglepően szép leány, aki arcának bánatos kifejezésével a legszebb Gainsborough-portrékra emlékeztet, nem tud válaszolni. Megadással várja az ítéletet.

Valóban nehéz is lenne védekeznie. Néhány évvel ezelőtt szépségkirálynővé választották 50.000 pályázó közül.

Akkor az újságok hasábjait irták róla és napról-napra közölték a fényképét. Egy francia arisztokrata házassági ajánlatokkal ostromolta, egy indiai maharadza mesés kincsekkel pályázott ismeretségére. Legelőször is ezt irták a lapok. De a leány minden ajánlatot visszautasított és még csak arra sem volt hajlandó, hogy különböző cégeknek rendelkezésére bocsássa magát reklámcélokra, gazdag honoráriumok ellenében.

— Ön ellen az a vád, — jelentette ki az elnök, — hogy a Pontings-áruházból, ahol alkalmazásban volt,

összesen 118 ruhát lopott el.

Mit tud felhozni védekezésül?

A leány nem válaszol. Hiába erőlködik az elnök, nem tudja megszólaltatni.

Végre is védője beszél helyette.

— A legtisztességesebb, legszerényebb leányok közé tartozott.

Munka után mindig egyenesen hazament és még soha senki sem látta őt vidám társaságban valamelyik nyilvános helyiségben... De

a szépségkirálynői dicsőség megzavarta.

Betegesen hiu lett. Minden szabad idejét a tükör előtt töltötte és folyton más és más ruhába öltözködött. Ez a beteges lelkiállapot vitte rá arra is, hogy munkaadó cégétől 118 ruhát csent el. Anyagi haszonra nem gondolt és eszeágában sem volt a ruhákat értékesíteni.

Ezután a károsult cég képviselője mondta el, hogy az áruházban már régebben észrevették a lopásokat, nyomoztak is az ügyben, de a tettest nem tudták leleplezni. Egy napon azonban észrevették, hogy zárás után Maude Hall egy csomaggal akarja elhagyni az épületet. A csomagot elvették és kiderült, hogy négy ruha volt benne. Ezután házkutatást tartottak nála és ez alkalommal még 114 lopott ruhát találtak.

A bíróság ezután meghozta ítéletét, amely

a szépséges Maude Hallt háromhónapi fogházzal sújtja.

Ilyen szomorúan végződött a körülrajongott leány szépségkirálynői dicsősége.

Külpolitikai Figyelő

Briand briliáns beszéde — Hoover sötét pápaszeme Üzenet a tengerek szabadságáról — Béke és háboru örökös hullámtánca

Briand a nagy szónok.

A francia kormányválság elsimult. Briand a francia külügyminiszter beszéde az új Tardien kabinet helyzetét megerősítette.

Mielőtt Briand szólásra emelkedett volna Párizs követe mondta el az interpellációját, amelyben ezeket a gondolatokat ajánlja az új kormány figyelmébe.

— Miképpen értékesíthetem gabonámat, boromat? Csökkenteni fogják-e adómat? Mi lesz gyermekeimből? Ezek a kérdések érdeklik a francia népet. Nem helyesli a boszszu politikáját Németországgal szemben, de legyen a külpolitika velük szemben az okosság és értelem politikája. Legfőbb az ország biztonsága.

Ezután Briand lép a szónoki emelvényre. Hóna alatt hatalmas aktacsomó. A bal, szélsőbal, a szocialisták és radikálisok hangos hurrába törnek ki, mely átragad a középére és a jobboldalra is. Percekig dörög a hurrá és zug a taps s Briand mosolyog. Ezután beszélni kezd. Beszédében sokszor előfordul a kifejezés: Franciaország biztonsága. Mert ez a fő. Ennek gyakori hangsúlyozását szükségessé tette Franklin Bouillon francia képviselő beszéde, amelyben arra hívja fel a francia kormány figyelmét, hogy a rajnavidék közlekedési utai és vasutvonalai mily nagyszerűek. Ez csak a német támadó szellemből magyarázható.

Einsiedlerhofban olyan hatalmas pályaudvar épült, hogy naponként 110 vonat forgalmát bonyolítja le. A Rajnán 10 új híd építettek. Trier és Kaiserlautern között napi 240 vonat forgalma bonyolítható le. Ludwigshafen és Sarrebruck 80 kilométeres vonalán 46 autót készült.

Briand szemelött tartva Franklin Bouillon beszédét emelt hangon mondja: — Egy pillanatra sem hiányzott belőlem a világos megítélés. Én voltam, aki lehetővé tettem, hogy a 75-ös ágyunk napi muníció készletét 1500 darabra emeltem fel s így kézhez vehettem a sürgőnyt Verdun felszabadításáról. Én voltam, aki a keleti frontot megszerveztem és fenntartását szorgalmaztam s azt hiszem a győzelem szempontjából ez nem volt haszontalan. Ez az én háboru és határbiztonsági poggyászom.

Tapsorkán zug fel amelyre Briand szüksegesnek látja hozzáfűzni:

„Csak erős és nyugodt nép dolgozhat a béke érdekében. Franciaország

egyedüli célja a béke.

Ujabb hurrá és tapsvihár s Briand leszáll az emelvényről.

A Szajnapartján sok ezer villanylámpa gyul ki akkor és fényükben mégerősebben mint Briand szellemes sziporkáiban felragyog az áhított szó: Béke.

Németország a rajnavidék kiürítésével kapcsolatosan kötelezte magát, hogy az Elszász felé vivő vasutvonalak közül négyet lerombol s már a jövő héten meg is kezdi.

Hoover is beszélt.

A washingtoni fehérház koronázatlan fejedelme is szükségét érezte annak, hogy beszéljen. Őt is érdekli a béke problémája. Különösen azért, mert nem tévesztheti szem elől azt a fontos és előnyös külpolitikai helyzetet, melybe Amerika vetélytársa Japán jutott, akkor, amikor Oroszország belső elhízésének bizonytalansága miatt, kénytelen keleti politikáját felfüggeszteni.

Az amerikai elnök harciasabban beszél, amikor kijelenti, hogy Amerikának szüksége van a fegyverkezésre, mert területének épességét meg fogja védelmezni minden áron. Kivel szemben? Erről hallgat.

Komoly lehet az aggodalma, mert arra is rámutat beszédében, hogy a háboru alatt 10 millió ember volt fegyverben, ma pedig

30 millió.

Nagyszámok ezek még Amerikában is! Különösen olyan időkben, amikor az amerikai börze példátlan hullámlása a gazdasági válság árnyát veti az országra; amikor MacDonald tárgyalásai semmi biztos eredményre nem vezettek; amikor MacDonald visszatérve Amerikából legutolsó beszédében, melyet az új londoni polgármester által adott banketten tartott így üzenet Amerikának:

Fekete Lajos:

SZENT GRIMASZ

Versek. Vajdasági Irás kiadása, Szubotica

Fekete Lajos nem innen való, valahonnan a Szilágyságból indult el, a Kraszna vízének tájáról, de itt teljesedett költővé és itt érett igaz emberré. Hiába fáj Feketének ez a táj: ez a közöny ezek a fájdalmak vertek végig a lelkén és lírájában ennek a földnek nehéz talajszaga érzik. Mert Fekete Lajos lírájában, költészetében mindenütt ott sulyosodik a szent humusz, Fekete Lajos versei az igénirdető szavainak sulyosságát rejtik magukban. Örömmel és boldogan vesszük kezünkbe Fekete Lajos új verseskönyvét, amely nemcsak a Vajdasági Irás és a jugoszláviai magyar irodalom, hanem az egyetemes líra öröme és büszkesége.

Fekete Lajos az utóbbi néhány évben a nyomorban, a ninestelenségben érelődött meg mindent látó, mindent és mindenkit megértő poétává. Ez a kenyértelenség, ez a ninestelenség kapcsolta be Feketét, túl a vajdasági szántóföldeken a magasságok felé, amerre szabadon röppenhet fel az, akit költővé avatott a végzet. Ez a nagy mindenség-bekapcsolódás szólal meg a verseiben és fűzi minden élő lényhez a szeretésben és megértésben:

Fülemnek csoda adatott: hallani fatörzsek rimánkodását a szélben felhők robogását magasságos égben vízek csobogását folyókban, záporokban ...„Pedig mi sem lehetünk több: színek, alakok, hangok

de e csodák csak Isten számára esnek, aki végtelen szemlélője az embert-termő gyümölcsös kertnek;”

Tömör és keményveretű mondatok között buján zug át a képek áradata a soriban. Krisztus alakját tisztán és lelkesedéssel látja meg és több versében élér a Krisztus hit lényegéig. A „Ki ismerné meg közülünk az Istent” című versében találkozunk ezekkel a nemesveretű és nagyszerű sorokkal:

„Ki ismerné meg közülünk az Istent, ha jönne.
Ha jönne hajadonfőn s mezitláb mint egykor az a bizonyos Ember: tépett köntösben s véresen egy szál náddal a karján kitérgetve részeg katonák: ki ismerné meg közülünk az Istent?... Volna-e asszony — szép Veronikák, kik nyujtanának

szót és keszkenőt:
Uram, egyvér az arcod!
Volna-e férfi, ki mondaná bátran: nekem testvérem ez az ember! — — — — —

— — — De elfordulnál tőle; rongyos, nem barátom S hetykén csörgetnéd zsebedben a rézpénzt, az első mellékkucába oldalognál és maradék-lelki smereted halkhangú fűtyként remegne a szádon” Ezekben a verseiben Fekete Lajos kö-

— A tengerek szabadságának gondolata akkor keletkezett amikor háboru kürtök fújtak és akkor fog megszűnni, amikor felhagynak a harci kürtök fuvásával.

A tengerek szabadságának kérdése tehát lekerül a napirendről s a tengeri leszerelési konferencia, amely január hó folyamán összeül, nem is tárgyalja Hoover elnök joggal tett felvetését szemüveget Amerika külpolitikájának átgondolásakor.

A Szajrán is fut a hullám a tengeren is. Itt Briand briliáns beszédére szelid fodrokat vet a víz és pajkosan kandikál ki Hoover beszéde nyomán haragos tajtékot belőle a béke istennőjének szelid képe. Ott vet, a víz s a háboru istenének ezüst páncélja villogón táncol a vad hullámokon.

(i. r.)

zeli rokonságban áll Mécs Lászlóval, a szlovenszkói papköltővel, hogy úgy mondjam, egy hullámhosszba van kapcsolva a lelkük és ezért a találkozás. Vagy: „Az örök furulya” című versben, ahol a gyermekkor áhítatos csodálatát találjuk meg Krisztus alakja iránt. Ferke furulyát akar faragni, amely örökké szól. Társai kigunyolják, kikacagják, de aztán döbbsent ámulattal látják:

„De Ferke egyre faragott — már három napja faragott —

bár sirt s ránk nézett néha-néha, láttuk, nem érez haragot amikor kérdeztük gunyolódva: mit csinálsz, Ferke?... És Ferke szólt szép nyugalommal: gyerekek, Krisztust faragok: s mi bámultuk levett kalappal a sirva-faragott

fűzfa-Jézust, ki mintha így szólott volna: az örök furulya én vagyok...”

A legtöbb versén nagy-nagy életfájdalom, sőt sok helyen véres pesszimizmus vonul át és teszi a verseit sötétté és komorrá. Ilyenkor a szavai is mind sulyosabbakká válnak és a képek úgy tolnak elő, mint villámokkal terhes viharfelhők. Nézzük csak azokat a sorokat, amelyeket „Ember” című versében ír:

„Hozzám ne jöjj, ne jöjjetek, rámröhögtél, röhögtetek, mikor az én Istenemre emeltem arcot Hozzám ne jöjj: kutba vetettél eladatok — s napégette fiatal bőröm árán

fekete kedvemen mulattatok”.

De talán ez a legerősebb tagadás Fekete Lajos verseiben, mindenütt másutt a megértés és a szeretet enyhíti ezt a mélységesen izzó nagy fájdalmat. Ilyenkor törnek elő Fekete Lajos legkülönösebb versei, amelyekben „szent grimasszal” fájdalmas mosolygással néz a mai dolgokra. De bizakodik és hisz az erősekben és verset is ajánl ennek az emberfajtának, mert érzi, mégis ezekben van menekvés és ezek az emberek jelentik a kátyúból való továbbjutást, a szabadulást.

Pesszimizmusa mindenütt elkiséri és még a megbékélés verseit is keserű üröm teszi még keserűbbé és fájdalmasabbá. Másik verseiklusában már több a bizakodás, az optimizmus, habár itt is megérzik a megtüport ember fájdalma. „Májusi csoda fog esni” és „Himnusz föld, ember és ekék fölött” aze mber talpraállításába és megújulásába vetett hit sugaraz. A mai gazdasági válság, nyomor és mélyresülyedés nagy verse a „Dologtalan malmok ritmusa”, amelyben a munkanélküliség fájdalmát énekli meg. Keménykötésű és fájdalmat forraszó sorok ezek, a letüport ember jajkiáltásai.

Sokszor ő is szeretne menekülni elhivatása, elrendeltsége elől. Szeretne „hangtalan erdőt bujni, társatlan jární roskadt mezőket és rohani toronysötétbe...” Az emberi közönnyel, megnemértéssel, ezzel az igazi bácskai betegséggel van állandó nagy küzdelem, fájdalmas birkózása. Ezt a kö-

Szlavóniai Hírek

Szerkesztő: Dr. VIMMER ISTVÁN, Oszijek, Gunduloseva 3.

zönyt lehelő sikot, ezt a lélekölő és minden szent nagy akarást letörő zsirosságot sok versében kiátkozza. Fáj neki az a közönyös zsirosság és jólét, amellyel szemben a másik oldalon a közönybe fulladó nyomort látja. Ezt éneklé meg „Bácska” című költeményében, amelyet Szenteleky Kornélnak ajánl. Őn fuvatlan kürtök és veretlen dobok, és feszítetlen nagy kötelek, milyen nagy erőnek kéne itt jönni, hogy feltépje a nagy kötelet...” Egy másik helyen pedig:

„Ki hinné: Bácska-kanaan s mire gyümölcsök betakarodnak, gazdag rendekben eldől az élet mi olyan szegényesen, üres marokkal állunk és várunk: figyeljetek ránk, adjatok. Fénylő szemünkben villog az éhség halló fülünkben dobol a csend: —

se hang se fény, s bennünket érve nem esik szó s a kenyérszegésnél a Bácska nekünk oly fukar mostohánk...”

Végül még néhány szót Fekete Lajos szerelmi lírájáról. Ez a szerelmi líra ugyanolyan keménykötésű sulyos szavakat zuhogtat, mint Fekete Lajos minden más verse, ritkán olvad fel ez a keménység és villanószemű férfiasság a szerelmes lírikus meleg soraiban. Tán azzal jellemezhetem legjobban ezeket a verseit; kenyérizük van, kenyérizük szerelmi líra, amelynek az illata nem emlékeztet egyetlen más líra mámortadó és exaltált illatára sem. „Éva” című versét így kezdi:

„Látod az ember fia sorsát
míg maroknyi morzsát
összelihgtem, mellemből a vér is patakszik”...

A férfi érett szerelmével, csókbontó szavakkal fordul a lányhoz is. Szerelmes verseiben a z ezer fájdalomszigonygal megtépdesett férfi megismeretvágya szól. Birkózás, tusakodás sorok a szerelemről, amely, mint az élet maga, birkózást és küzdelmet jelent a részére. Egyetlen helyen szalad távlatokba és szakad el ettől a realitás acélerejét adó verseléstől, amikor nosztalgikus vágyakozásban olvad fel fájdalom és kézzökődése:

„Egyszer úgy fogok emlékezni rád,
mint záporverte tavaszi kertre,
amire azóta ősz verte
rá a patinát”

Fekete Lajos verseskötve az egyetemes magyar irodalom maradandó és megbecsülendő értéke. A Vajdasági Írás büszkén sorozhatja ezt a könyvet könyvkiadványai közé, már csak azért is, mert ez az első Jugoszláviában megjelent magyar verseskötve, amelyet a közönség közel ezer példányban jegyzett elő. Ugy látszik a költők mégis csak felébresztik a szunnyadó lelkiismeretet és a Bácska be fogja bizonyítani, hogy nemcsak eszem-izsom dinom-danomokra jut itt pénz, hanem a költők szívéből és agyából kitermelt forró életre, a versekre is...

A könyvet a noviszádi Uránia nyomda állította ki izlésesen és dícséretreméltóan.
Zsongor.

Részeg emberek gaztette.

A virovíticai rendőrség letartóztatta Metzger Ivánt és ennek szomszédját Stalla Ivánt egy undorító tettük miatt, melyet részegségükben követtek el. Metzger Iván beinvitálta magához a háza előtt éppen elhaladó Markovics Petar kereskedőjét és ennek törvénytelen feleségét Indjics Jelkát. Jelka valamikor Metzgerrel is törvénytelen házasságban élt, s talán emiatt történt minden baj. A késő éjjeli órákig ittak-ettek, s amikor megrészegedtek, összeverekedtek. Metzger szomszédjával Stallával összekötözte Markovicsot kezénél lábánál fogva s ilyen helyzetben Stalla kihuzta az udvarra, ahol egy fához kötötte. Ezután Indjics Jelka ellen merényletet követtek el. Valami régebbie lszámolás fejében Markovics pénzét is elvették.

Kérelem!

Ismételten felkérjük a Szlav. Magy. Néplap volt előfizetői közül mindazokat, akik lapunkra előfizetni nem óhajtanak, hogy a lapot „ne prima” jelzéssel adják vissza a levélkézbesítőnek, aki a postára fogja továbbítani. Akik elfogadják a lapot, előfizetőinknek fogjuk őket tekinteni, s legközelebbi számaink egyikébe kitöltött befizetőlapot fogunk mellékelni, melyhez hozzáadjuk a naptár árát is. Ezek tehát naptárt ne vásároljanak maguknak.

Athelyezés.

Dr. Hren Josip pozsegi törvényszéki bírót áthelyezték Vukovára vezető járásbírónak. Barcs Janko ugyancsak pozsegi törvényszéki bírót hasonló minőségben Zagrebba helyezték. Milekics Gyuró a Mitrovicára kinevezett új törvényszéki elnök elfoglalta állását.

Halálozás.

Az egyik zagrebi kórházban hirtelen rosszul lett következőben meghalt 58 éves korában dr. Papratovics Franyo oszijekai ügyvéd. Az elhunyt földi maradványait automobilon szállították szülővárosába Gyakovára, ahol szerdán temették el óriási részvét mellett.

Uj vasutállomás.

A Vinkovci—Beográdi vonalon Bacsincin új állomás nyílt meg, s már át is adták a forgalomnak. Ugyancsak az említett vonalon megszüntették Gibarac vasutállomást.

Hamis ezresekkel fizetett.

A belovári vásáron Mignyeics Stevo ponikvai földműves megvett egy pár ökröt 28.000 dinárért, az ezerdinárosok azonban mind hamisak voltak. Mignyeics az ökröket mégugyanazon a vásáron tovább adta 26.700 dinárért, és azután eltűnt Belovárról. A rendőrsége lrendelte a nyomozást.

Egy tehén három borjut fíjadzott.

A baranyai Podolyen Tóth Pál földműves tehene három borjut borjazott, és mindhárom borju él és egészséges. Gazdájuk reméli, hogy mindhármát fel tudja majd nevelni.

Leváltott polgármester és képviselőtestületi tagok.

A szerémi főispán a minisztertanács hozzájárulásával leváltotta a vinkovci polgármestert és két képviselőtestületi tagot, akik helyett azonnal új polgármestert illetve képviselőtestületi tagokat nevezett ki.

Véres összeütközés a vendéglőben

Kaptolban Bosnyák Zsófia vendéglőjében összeesztettek Keller Andrija és Schmidt petar Stjepan falubeli földművesek. Keller izgatottságában kést rántott és Schmidtpetar hátába szurta, akit sulyos sebével kórházba kellett szállítani.

Gyilkosságért 15 évi fegyház.

A pozsegi kir. törvényszék 15 évi sulyos börtönre ítélte Ilakovac Gyuró vel. kopanicai földművest, aki pálinkától berugott állapotban az utcán minden ok nélkül késsével kétszer megszurta Kovacevics Mijó földművest, aki a helyszínen meghalt.

Véres leszámolás az erdőben.

A virovíticai „Virbo” favállalat keskenyvágányu iparvasutján az erdőben véres verekedés folyt le Majtanics Ivan fűtő és Tóth István fékező között. A verekedésben Majtanics Tóthot a fején több helyen megsebesítette, míg Tóth Majtanicsnak a hasát

metsette fel úgy, hogy belei kiestek. Mindkettőt a kórházba szállították, ahol Majtanicsot megoperálták, akinek sérülése nem életveszélyes, mert a belek sértetlenek maradtak. Tóthot fejsebeinek bekötözése után elbocsátották a kórházból házi kezelésre. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy megállapítsa, ki kezdte a kettő közül a verekedést.

Jóváhagyott határozat.

Multhéten a volt tartományi önkormányzat jóváhagyta a vel. vukovjei községi képviselőtestület határozatát 35.000 dinár kölcsön felvételére vonatkozólag. Ezt a kölcsönt a kaniska-ivai és brsljanicai iskolák megnagyobbítására fogják fordítani.

Szerencsétlenség kutatás közben.

Vukicsevics Franyó podvrskai kutató kutat ásott Timarc Nikola Snyegavici gazdálkodónál. Ásás közben kő esett a fejére, amely agyonütötte.

Megszökött lótolvaj.

Becker Mirkó budrováci gazdálkodó egy este figyelmes lett arra, hogy szomszédjánál Csekonic Ivannál a lovak az istállóban toporzékolnak. Mivel Csekonic nem volt otthon, hanem a vendéglőben, Becker utána ment és figyelmeztette, hogy idegen járhat az istállóban, mert a lovak nagyon toporzékolnak. Csekonicnak nem nagy kedve volt otthagyni a boros poharat, mivel már némileg beszszelt állapotban volt utóbb azonban mégis rászánta magát és hazament. Az istállóban a lovak már el voltak oldva és mellettük egy jól megtermett férfi állott, aki megpillantva Csekonicot, a szénapadlásra menekült fel. Csekonic rázarta az ajtót és fellármázta a szomszédokat. Ezek azonban már csak hűlt helyét találták meg a tolvajnak, aki a tetőn néhány cserepet leszedett és a lécek között kimászva, megszökött.

A hálátlan utitárs.

Gorjaniban Perics Márkó gazdálkodó kocsijára felengedte Markovics Ivan 16 éves fiatalembert, aki egy őrizetlen pillanatban kihuzta Perics zsebéből ennek 3.165 dinárt tartalmazó pénztárcáját, amelyből később 1.765 dinárt elköltött, a többit a pénztárcával együtt visszadobta Perics udvarába. A csendőrség keresi Markovicsot.

Elfogott betörő.

A nova-gradiskai csendőrség a vasut mentén figyelmes lett egy gyanus külsejű egyénre. Bekísérték a laktanyába, ahol megállapították, hogy azonos Lukacsevics Marin brdjanai ismert betörővel, akit Nova Gradiskán elkövetett számos betörése miatt a hatóságok már két éve köröznek.

Vigyázatlanságért egy évi börtön.

A pozsegi törvényszék egy évi börtönre ítélte Mirkovics Mára mihaljevci leányt, aki törvénytelen ujszülött gyermekét, midőn egy kisebb patak rozoga átjáróján ment keresztül, a folyóba ejtette, amelyben az ujszülött megfulladt. Az anya a sötétség miatt csak másnap ment az átjáróhoz, ahol meg is találta a csecsemőt és otthon a kertben elásta. Mivel nem nyert beigazolást, hogy szándékosan dobta volna bele a patakba az anya a gyermekét, azért nem mérhetett reá sulyosabb büntetést a törvényszék.

Állami zászlók kitűzése.

Az oszijekai polgármesteri hivatal a következő hirdményt tette köze: „Az ünnepekről szóló törvény 9 paragrafusa alapján a városokban és városkákban az állami ünnepek alkalmával köteles minden háztulaj-

donos házára az állami zászlót kitűzni, míg az állam elnevezéséről és közigazgatási felosztásáról szóló 1929. okt. 3-iki törvény 29. paragrafusa alapján csak állami zászlót szabad kitűzni és hordani. Tekintettel a közeledő december 1. és 17-iki állami ünnepekre, minden háztulajdonos szerezzen be állami zászlót, ha eddig nem rendelkezett vele.

Nasice vízvezetékét épít.

Nasicén egy millió dinár költséggel vízvezetékét építik.

Haláles revolverserenésatlenség.

Dukanics Panta gibarci földmives feleségével együtt eltávozott hazulról, otthon hagyva 7 éves kisfiukat. A gyermek meglátta atyja revolverét, játszózni kezdett vele, míg el nem sült. A golyó a kisfiu fejébe furódott, és azonnal megölte.

Rossz vásár.

A nova-gradiskai vásáron Gyuricsics Nikola staro-petrovoseloi cigány lovat vett 1000 dinárért Franyesevics Vida goriciai embertől. A cigány 100 dinár foglalatot adott a lóért, azután áldomásra hívta Franyesevicset, aki megrészegetett, a cigány pedig ezután a lóval és a pénzzel ellillant.

Egy postafőnök tragédiája.

A múlt hetekben a zagrebi postaigazgatóság kiküldte egyik főtisztviselőjét a pozsegi postahivatalhoz rovacsolás végett. A felülvizsgálatnak az lett az eredménye, hogy a pénzes levelek szabálytalan kezelése és sikkasztása miatt az egyik tisztviselőt azonnal elbocsátották állásából, míg a másikat átadták az ügyészségnek. Az igazgatóság elrendelte, hogy a sikkasztott pénzt a postafőnök és egy másik hivatalnok kötelesek visszatéríteni. Ez az intézkedés és az egész vizsgálat annyira érintette az ártatlan postafőnököt, hogy megőrült. Beszállították a pakraci elmeegógyintézetbe. A szerencsétlen postafőnök iránt általános részvét nyilvánul meg nemcsak Pozsegán, hanem szülővárosában Viroviticán is.

Felmetszette a hasát.

Gyakorlaton a Karas-féle vendéglőben összeveszttek Balicevics Gabriel kőműveslegény és Benert Antun mészáros. Balicevics megtámadta Benertot, akinek ingét tépte szét, mire Benert előrántotta mészároskését és felmetszette vele Balicevics hasát, akinek kiestek a belei. Balicevicsot azonnal automobilon az oszjeki kórházba szállították, míg Benertot a csendőrség letartóztatta.

Egy falusi takarékbukása.

Az „Erdevička štedionica i ciglana d. d.” ellen elrendelték a csődöt. A takarékbukája 300 ezer dinár volt, a passziva (vesztés) pedig 1.600.000 dinárra rug. A betétek kitétek három és fél millió dinárt. A takarékbukását az élelmiszerekkel és egyéb áruval való sikertelen spekuláció okozta. Ehez hozzájárult még az is, hogy a takarékbukása háboru alatt 700 ezer korona hadikölcsönt jegyzett, azonban a vezetőség ezt a hiányt teljes kilenc éven át titkolta. A pénztárban 55 ezer dinárt találtak.

Rálőtt a községi rendőrré.

Bacsincin Lacko Gyuro vadászfegyveréből háromszor rálőtt Salasanin Krsta községi rendőrré, akit súlyosan megsebesített. Előzőleg valami miatt összeveszttek. A rendőrt a mitrovicai kórházba szállították, Lackot pedig letartóztatták.

Tettenért zsebmetsző.

Az oszjeki rendőrség letartóztatta Horvát Juci szontai nőt, akit tettenérték, amikor egy oszjeki uriaszony zsebből kiakarta húzni a pénztárcát.

MEZŐGAZDASÁG

Irányváltás a sertések hizlalása terén

A háboru előtti években a sertéspiacokon legkeresettebb volt a teljesen kihizott, nehéz sertés. Ily nehéz zsírartú adtak a javakorabeli 2-3 éves 6 hónapon át hizalt mangalica sertések, amelyek átlagos súlya darabonként 200-250 kg között változott. A nehéz zsírartú előállítása céljából a sertést legkorábban már csak 1½ éves korában lehetett hizóba állítani, ami-dőn kifejlődése teljesen befejeződött. De legtöbbnyire 2-3 éves sovány sertéseket állítottak be hizóba a régebbi időben. A hizóba való beállításig pedig a mangalica sertések csupán rideg takarmányozásban részesültek, vagyis olcsóbb legelőkön nevelkedtek föl. Megkönnyítette a nehéz zsírartú előállítását az, hogy a háboru előtti években a tengeri mindig a legolcsóbb volt valamennyi szemes eleség között, sőt az árpa is magasabb árt mutatótt, mint a tengeri. A hizáló darák közül legolcsóbb volt a tengeri- és azután az árpadara. Így tehát éppen a tengeri- és árpadara volt a legolcsóbb, amelyek keveréke legjobban szükséges a nehéz zsírartú előállításához. A leirt hizalási irány néhány évtizeden át tartott s így érthető, hogy a mai gazdaközönség a régi irányu megszokta és nehezen határozza el magát új hizalási irányok követésére. Azonban az idő változott, s így a gazdának is alkalmazkodnia kell a hizalás terén az újabb idő piaci követelményéhez.

A háboru utáni években erősen megváltozott a helyzet. Az eladásra kerülő hizott sertések fogyasztóközönsége elszegényedett csaknem egész Európában s így egy-egy családnak nincs módjában egy 200-250 kg élősúlyú hizott sertésért pénzt kiadni. Ez is egyik oka annak, hogy a fogyasztóközönség legtöbbnyire a kisebb súlyú hizott sertéseket keresi. Azonban figyelembe kell venni azt is, hogy a legutóbbi években a közönség igénye erősen fokozódott a pénztelenség ellenére. A mai időben a finomabb rostu húst kedvelik, amilyen csak a fiatal sertéseknél fordul elő. De a háztartás terén uralkodó mai üzleti gondolkodás is azt a vezérelvet követi, hogy a szükséges zsírmennyiségen kívül jusson a család jóminőségű húsarúhoz is, nevezetesen sonka, kolbász, disznósajt, stb. sertés-hús ételnemükhöz. Ezeket kivül ma már elterjedt a háztartásokban az a tudat, hogy a fiatal sertés szalonnája és hája jobban kiolvasható zsírnak, tehát több zsírt és kevesebb töpörtyüt ad, de ez viszont finomabb és ízletesebb, mint a javakorabeli sertések szalonnájából készült töpörtyű. Hogy a család elegendő zsírral és jóminőségű hússal legyen ellátva és amellet ne kelljen egyszerre tulsok pénzt kiadni, ezt az érdekét a fogyasztóközönség legtöbbnyire a 140-160-180 kg élősúlyú hizott sertések vétele mellett legjobban találja kielégítve. Ez az oka annak, hogy a fiatal nehéz zsírartú legjobban fizeti a közönség s ebből az okból ily hizott áru előállítására kell törekedni. A legjobb fiatal nehéz zsírartú szolgáltatják az 1 vagy legkésőbb 1½ éves korra már teljesen kihizott sertések. Ennek alapján a sertéseket 7-8 hónapos, legkésőbb 12 hónapos korban már hizóba kell állítanunk s azután hizaljuk őket 4, 5-6 hónapon át aszerint, hogy a teljesen kihizott, kész zsírartúnak megvan-e a kellő ára a kevésbé kihizottal szemben. Ha a hizalódara mérsékelt árban kapható és a teljesen kihizott sertés ára jó, úgy 5-6 hónapig hizalunk; drága takarmányárak és mérsékelt hizott sertésárak mellett 4-5 hónapra fogjuk a hizalást.

Hogy a hizalás jelzett új irányát követhesse a kisgazdaközönség, ebből a célból nem tartjuk szükségesnek, hogy másfajta sertés tenyésztésére kellene áttérnie. Ahol az angol fajta sertések tenyésztésé-

nek nincsenek megadva a természetes előfeltételei, ott a kisgazdaközönség csak továbbra is tartson ki a mangalica mellett. Azonban az új hizalási irány bizonyos változásokat igényel a mangalica nevelése és hizalása terén.

Február és március hóban ellik a legtöbb koca s így már elléstől fogva irányítsuk a jövő hizalást. Ugyanis arra kell törekednünk, hogy a februári és márciusi malacokat már szeptember vagy október elejétől fogva beállíthassuk hizóba, amikor eléri a 7-8 hónapos kort. A jelzett korban a tavaszi ellésű mangalica csak akkor lesz alkalmas hizóba való beállításra, ha a nyár folyamán erőteljesebben neveljük. Nem kell itt gondolkodni költséges takarmányozásra csupán azt kell követnünk, hogy a sovány gypes legelőkön kívül adunk a malacnak a nyáron zsenge állapotban kaszált lucernát vagy lóherét és kevés szemes árpát, tengerit, esetleg zabot, vagy korpát, aszerint, hogy kinek melyik szemes eleség áll legolcsóbban rendelkezésére. Ez a nevelés legfőképpen a lucerna és lóhere kiterjedtebb termelését teszi szükségessé, de ez úgy is kívánatos minden kisgazdaság érdekében. Ha ezt az irányt követjük, úgy a mangalica is már erőteljes állapotban beállítható hizóba 7-8 hónapos korban, mert kétségtelen, hogy a mangalica sertés gyors fejlődőképessége igen jó, csak nem szabad takarmányozását elhanyagolni malac korában.

Ezeket kivül szem előtt kell tartanunk azt, hogy a mangalica teljes kifejlődését csak 1½ éves korára éri el. Nyilvánvaló tehát, hogy az új irány szerint hizóba állítandó 7-8 hónapos mangalica süldő még java fejlődésben van. Ily fiatal sertés hizalása csak akkor jövedelmező, ha oly darát adagolunk, amely a fejlődést elősegíti. Különösen a hizalási időszak első felében kell nagy súlyt helyoznunk oly dara etetésére, amely a hú- és a csontképződését elősegíti. Ellenben a hizalási időszak második felében már nagyobb súlyt helyezhetünk arra, hogy a zsírképződés fokozottabb mértékben meginduljon.

A leirt célnak megfelelően úgy tudjuk helyesen irányítani a mangalica süldő hizalását, ha a hizalási időszak első felében, vagyis a hizás 1-ső és 2-ik, esetleg pedig még a 3-ik hónapjában is adagolunk oly darakeveréket, amely 2 rész árpadarából, 1 rész kölesdarából és 1 rész korpából áll. Főltéve azt az esetet, hogy egy 7-8 hónapos süldő a hizóba való beállításakor megenne naponta 2 kg darát, vagy a fenti részletezés szerint kapna a süldő naponta 1 kg árpadarát, 0,5 kg kölesdarát és 0,5 kg korpát. Ahol jól szokott sikerülni a borsó termesztése magának, ott úgy is lehet összeállítani a keveréket, hogy a napi darából 4 rész lenne az árpadara és 1 rész főzött borsó. A leirt hizalási módszerben nincsen semmi különleges takarmány adagolása főlveve, ebből az okból azt minden kisgazda megvalósíthatja. A jelzett darakeveréktől a süldő kitűnően fejlődik és igen sok húst rak le a hizalási időszak első felében.

A hizalási időszak második felében, tehát a 4-ik és 5-ik, esetleg pedig a 6-ik hónapban már elő kell segítenünk a nagyobb arányú zsírképződést s akkor már át kell térnünk oly darakeverék adagolására, amely felerészben árpa- és felerészben tengeridarából áll.

A leirt hizalási irány és módszer azért is kedvező, mert jövedelmezővé teszi a hizalást és oly hizó áru előállítását teszi lehetővé, amely legjobban keresett a mai időben. Másrészt ez a módszer kevesebb tengerit igényel, már pedig a háboru utáni években a tengeri szokott a legdrágább lenni. Ezenkívül a kockázat sem oly nagy mert nem 1 és fél éves és 2 éves korig neveljük a sovány sertést, hanem csak 7-8 hónapos korig. Az új irány szerint 7-8 hónapos korban hizóba fogott mangalica süldők 5 havi hizás mellett, vagyis 1 éves korra teljesen kihizva darabonként 140-150 kg élősúlyt érhetnek el.

A·Z·I·F·J·U·S·A·G·V·A·S·Á·R·N·A·P·J·A

Füst urfi...

Irta: Paulini Béla

Elmondom most történet... Kinek is? Füst-gyerekek. Illetőleg Füst-urfinak. Sőt Füst urnak. Történet, mely a valóságban addig sem tart, mint amennyi idő alatt leírja az ember... Hisz gyorsan lesz Füst-gyerekből Füst ur... Hogy... De ne vágjunk az események elé.

Gyermekkorát a kályhaházban töltötte el Füst urfi. Hamar nőtt, de aligha járt iskolába, igaz, ábécét nem is tanulhatott volna, biztosan maga kormozza el az ábécés könyvet. Sok Füst-gyerek élt a kályhaházban, melyből folyosó vezetett ki a — füstudvarra. Ott volt mingyárt a kémény — felett a füstudvar, ez természetes.

Füst urfi mérhetetlen kedvvel rontott felfelé a kéményen. Mivel testsúlya nem volt valami nagy, könnyen iszkolt: kapaszkodnia alig is kellett Füst urfinak, hogy elhagyhassa a hosszú kéményt. Folyosó, mely felfelé halad, urfi, ki felfelé szalad, füst-világ...

Mondom, alig sudarasodtak legényé a Füst-gyerekek, már nem akartak megfélni békeességben a kályhaházban s rontott előre a legizmosabb Füst-legény, hogy nyomon kövesse a többi, egymást taszítva. Fehér kémény tetejében megjelent a fekete Füst urfi.

Mögötte — a kémény-folyosóban — tolongott a többi Füst-urfi: menne már az utból Füst-urfi.

Persze, Füst urfinak eszeágában sem volt sokáig őrizni a kémény-kaput. Kitérta karjait az ég hatalmas kékje felé.

— Ha gyorsan nőtem eddig, mért nőnek lassabb ezentul? Alighanem nagyhamar szük lesz nekem az udvar, sőt azon túl az egész kékség!

Nem tűnődött sokat, nekiindult pályájának — füst-módra.

S valóban hihetetlen gyorsasággal nőtt, még tán gyorsabban, mint gyermekkorában. Verécsapat repült el a ház felett.

— Jaj, mekkora füst! — köhögtek a verebek.

Füst urfi jót nevetett rajtuk:

— Leszek én még nagyobb is.

S nőtt, nőtt Füst urfi. Egy varjút, meg egy golyát, meg egy galambot meg is kérdezett:

— Ugy-e bátran hívhatom már magamat urnak?

— Bátran, bátran — mondták a kérdeztettek és kissé köhögtek.

A kéményből egymás után törtek elő a Füst urfiak. Ó mekkorát nőtt a híres Füst ur, százszor is akkora volt már, mint azok ott, kik most indulnak. S hogy hová is lettek azok a Füstök, kik megelőzték, azon elfelejtett gondolkozni. Nem látta őket, hát megfélekedezett róluk Füst urfi. vagy Füst ur most már.

Nagyon magasan járt s alaposan elbizott. Óriás volt. Csak már nem nagyon lehetett látni a körvonalaikat.

Egy sas repült felette.

— Ismerjen meg ez is — vélte Füst ur.

Ellepte a sast is.

Ellepte?

A sas mért nem köhögött?

— Enyém az egész ég — gondolta azért csak Füst ur — óriás vagyok.

Nőtt, nőtt...

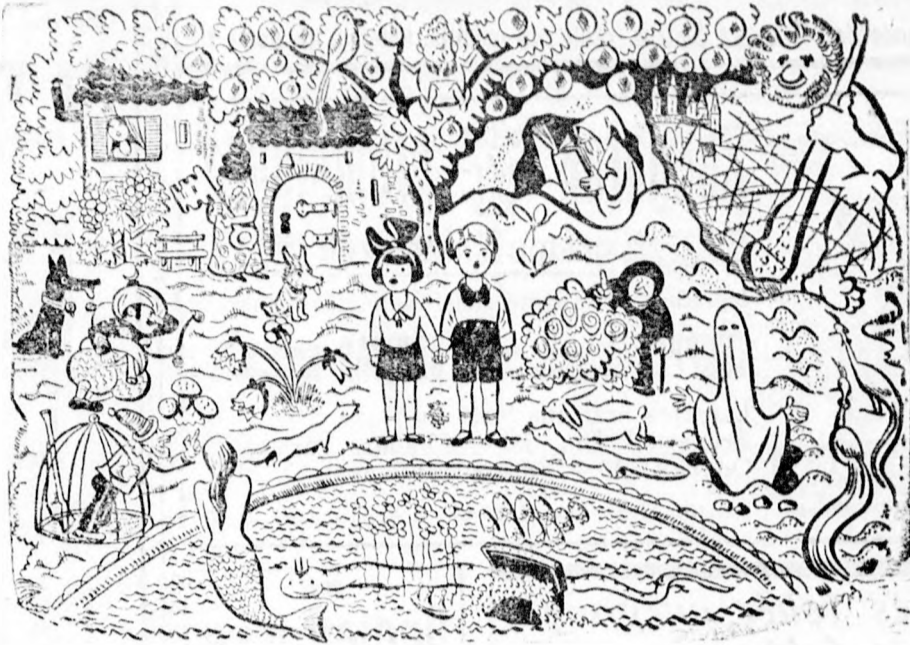
S egyre ritkult?

Óriás volt, azaz akkorára nőtt, hogy már — egyáltalán nem lehetett tudni mekkora. Hogy — hol is van. Talán már nem is

volt, amikor azt hitte, övé az egész ég.

Óriás, aki eltűnik nyomtalanul, amikor „óriás”.

Füst urfiak pályafutása...

A varázskerttet kétszázhetvenöt gyermek állította jól össze. Ezek közül sorsfuzás útján a következők kaptak könyv-

jutalmat: Krisztics Bözsi, Nikinci, Erdélyi Arpád másodikos polgárista Noviszád és Zsigrai Ferike Noviszád.

Amik a nagy történelemből kimaradtak

Antagoras a poéta Antigonus táborában katonáskodott; a tábor közelében kanyargó folyóban halászván, harsát fogott, azt megfőzte, jóllakott vele s azután nekilátott főződénevei mosogatásához. Ezt meglátja a vezér s odaszól neki:

— Antagoras, mit gondolsz, az öreg Homerosz, aki Agamemnon király viselt dolgait énekebe szedte, főzött-e valaha harsát magának?

A poéta fel sem tekintve, folytatta munkáját s így felelt:

— És te dicső király, vajjon véled-e, hogy Agamemnon, aki ama fényes dolgokat elkövette, lesett-e katonái után, hogy ki főz magának harsát?

IV. Henrik francia király utaztában egy városkába jutott, ahol a városkapu előtt ünnepélyesen fogadta őt a tanács. A főbíró hosszú szónoklattal köszönté koronás urát. De alig kezdé el beszédét, a közli udvarban megszólal egy számar, rettenetes iázással reszketette meg a levegőt.

A szegény főbíró maga sem hallva a saját szavát, hogy tulharsogja az állatot, kiabálni kezdett. A versenyzés nevetésre készíté a királyt és mondá:

Főbíró uram, szeretném, ha egymás után beszélnétek, így igazán nem értem, hogy mit akartok mondani.

Dionysios Epidaurus városában pedig találta egy Aesculap szobrot, melynek szakálla aranyból volt, ekkor megbotránkozásal mondá:

— Milyen illetlen dolog, hogy mikor Apollónak, Aesculap atyjának síma áll a vagyon, a fia szakállt viseljen!

És az aranyat levétette a szoborról.

A nagy Villars tábornagy hadiszállására jön egy fiatal francia tiszt és nem látván meg a marsallt, aki egy padon üldögélt, így kérdé egy ott álldogáló tisztől:

— Hol van Villars?

Villars-t bosszantotta a pökhendi beszéd és odaveti:

— Oda tételné a tiszt ur a név elé a szót, hogy Monsieur.

A tiszt vállat vont:

— Furcsa! Miért éppen csak neki, hát ki hallotta valaha azt, hogy Monsieur Nagy Sándor vagy Monsieur Julius Caesar?

Choderlos, a poéta egyszer egy barát prédikációját hallgatta s a templomból ki-menet, mondá:

— Most egy esztendeje bezzeg jobban csinálta.

Valaki ezt meghallotta, — rácéfolt:

— Uram, hiszen most egy esztendeje még nem is szónokolt.

— Hiszen éppen azért mondom, hogy jobban csinálta...

Multheti rejtvényünk megfejtése.

N	A	P	O	L	Y
A	M	B	R	U	S
G	Y	Ö	K	É	R
Y	Y	Y	Y	Y	Y
S	E	N	E	C	A
Á	R	T	É	Z	I
N	E	W	T	O	N
D	U	B	L	I	N
O	L	V	A	S	O
R	Á	D	I	U	M

Nov. 17-én
az Apollóban

A 4 ördög

előadásai

Főszereplők:
Charles Morton
Janet Gaynor

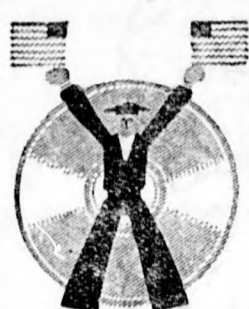
FIGYELEM!

A Beogradi Rádió r. t. karöltve a Telefunken Rádió r. társasággal, kedden, e hó 19 én 19 óra 30-kor a bécsi állami operaház

első átvitelét

fogja közvetíteni, amely érdekes átvitel keddtől kezdve esténként a Sloboda szálloda kávéház és éttermében kerül bemutatóra, amelyre a n. é. közönség tisztelettel lesz meghívva.

A rádió berendezést Krausz Samu rádió cég szállítja, Novisad, Kr. Petra 7

BRUNSWICK
Ole beste. Amerikoni st. gramofon

Zongorák világ már-kás gramofonok

divatos tánc és művészi gramofonlemez nagy választékban legelőnyösebb fizetési feltételekkel is kaphatók

TRUPPEL hangszer- és zongoratermékben **NOVISAD** Dunavska 17 Željeznička 31

Lemezek árai: His Master's Voice, Columbia, Brunswick Din. 50.— Polidor, Parlophon, Odeon D. 40.— Edison Bell Penkala D. 30.—

Telefon Dunavska ul. 26-69., Željeznička ul. 26 70

Rózsa és fehér burgonya, vörös- és fokhagyma

stb. vagon és kisebb tételekben kapható

GAUSZ JÁNOS NOVISAD, Fatoski put 66 TELEFON 25-34

Földbirtokosok, mezőgazdák és kertészek figyelmébe ajánlom 97% szénadtartalmu

MÉSZTRÁGYÁT

Minden mennyiségben kapható

SIMON VILMOS
Építőanyagok ker. Ustavska ul. 41.

Pályázati hirdetmény

A st. kanjižai róm. kat. Hitközség elhalálozás folytán megüresedett róm. kat. kántori állásra ezennel pályázatot hirdet.

Ezen állásra csak olyan egyének pályázhatnak, akik az egyházmegyei hatóság által a kántorok jogai és kötelességeinek szabályozása tárgyában 1927. november 30-án kiadott szabályrendelettel szabályozott kellekkel bírnak. A kántorok részére kiadott egyházhatósági szabályzatot a pályázók a választás előtt elfogadni és aláírni tartoznak. A megválasztandó kántor köteles állását azonnal elfoglalni.

A kántor javadalmazása a politikai községtől járó párbérváltság beszámításával a következő:

1. Havi fizetés 2000 dinár.
2. Szabad lakás.
3. Négy öl keményfa.
4. Szokásos stoláris jövedelmek.
5. Temetési díjak a hitközségi közgyűlés megállapítása szerint.

Javadalmazás mikénti folyósítása, lakás és tűzifa élvezete tekintetében az 1929. november 2-án tartott közgyűlés határozatai az irányadók, ami a hivatalos órák alatt a hitközségi pénztárban megtekinthető s amelyek rendelkezéseit a megválasztott kántor elfogadni köteles.

Pályázati kérvények a st. kanjižai róm. kat. plébánia hivatalhoz 1929. nov. 28-ig adandók be. Később érkezett pályázatok nem vétetnek figyelembe. Próbaéneklés 1929 november 30-án délelőtt 9 órakor.

4210 St. Kanjižai róm. kat Hitközség

Szerkesztésért és kiadásért felel:
TOMÁN SÁNDOR

Ne ijedjen meg

ha a hócipője-sárcipője talpa, sarka rossz, értesítsen levelező lapon vagy hozza el Bürger Kosta Jevrejska u. 4. alatti gőzvízkanizáló műhelyébe, ahol szepen tartósan, olcsón javítják. 4134

FEHÉRNEMŰER

Menyasszonyi és babakelengyék, ágyneműk, függönyök, himzés, asztorozás és csöke applikálás legmodernebb férfi és női fehéreműk elkészítését legutóbban vállaltja vidékre is

Palásthy Ferenec

HERBST JÓZSA varrodája
NOVISAD
Kamenici utca 5. szám
(Az „Orient” szállóva szemben)

ÉRTESEM

tisztelt vevőimet, hogy üzemet Novisad, Njegoseva 9 alól

áthelyeztem Kr. Aleksandra 9. alá

Az elkövetkezendő szezonra nagy raktárral állok mélyen tisztelt vevőim rendelkezésére, mindenkinél olcsóbb áron. Átalakítást, festést minden színben, 12 óra alatt, vidékiek 6 óra alatt kielégítve. Vasalást, szalagcserét stb. kényelmes helységben megvárni is lehet

FOJT, kalapos mester**Holitzky Károly, Novisad**

Villamos, gép- és mechanikai műhely

Kralja Aleksandra ulica 9

Allandóan raktáron, gyári lerakat. Villamosmotorok, Dynamok, „Phylay” motor schalterok, ventilátorok minden kivitelben, villamos kovacsujtatók, legújabb és legmodernebb mozi-berendezési cikkek. Takaréktároló minden váltóáramra kapcsolható, hihetetlen olcsó üzemeltetés, egyszerű kezelés, tiszta és nyugodt kép. Kérjen ajánlatot! Mindennemű javítások és tekeréselek végeztetnek. Sürgőncim: Tehnika Novisad

3

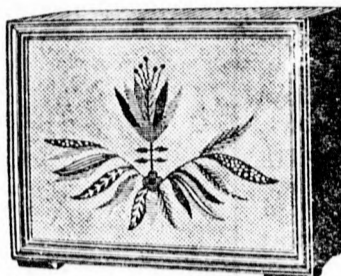
kivitelben készül a világhírű

ARCOPHON-HANGSZÓRÓ

melynek tökéletes reprodukciója, hét és fél oktávra terjedő hangskálája

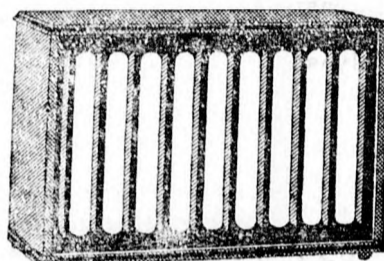
UTOLÉRHETETLEN

Az emberi hangot ép oly természetlően adja vissza, mint a zenét a maga egyéni sajátágaival

ARCOPHON 4 Z

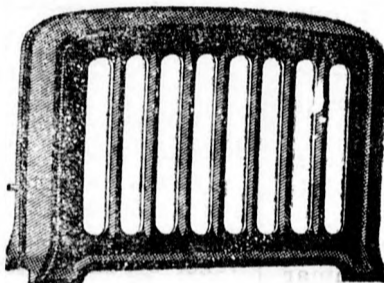
a népszerű hangszóró egyszerűbb kivitelben

Ára csak 770 dinár

ARCOPHON 3

a bevált koncert-hangszóró szalón-kivitelben

Ára 1.385 dinár

ARCOPHON 5

luxus-kivitel, az egész külső szigetelő anyagból készült

Ára 1.700 dinár

TELEFUNKEN

A legrégebb tapasztalat — A legmodernebb konstrukció

Jugoslavensko Siemens A.D. Beograd, Kralja Aleksandra 8

Képviselek minden nagyobb városban

Családi ház

a központban, 7 szoba, konyha, raktár stb. két bejárat, esetleg két részbe osztva is, jutányos áron eladó. Bővebbet Safarikova ul. 15. 4186

A halott emlékének tisztelete a legszebb emberi erény!

Temetések rendezését,

exhumálást, szállítást, bármely vidékről (külföldről is), a legnagyobb figyelemmel és pontossággal a legbiztosabb árak mellett vállalom

„GOLGOTA”

Id. LENKEY IMRE ÉS FIA
NOVISAD, Uspenska ul. 12.

Raktáron tartok kész butorokat, elvállalok butor, épület és üzletberendezési munkákat